БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 253 (1773) | 24 декабрь, 1960 йил, шанба | Баҳоси 20 тийин.

ЭКЗЕМПЛЯР Ф. Б. ТашГУ читального зала

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг 1961 йилги Давлат бюджети тўғрисида

ҚОНУН

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети **қарор қилади:**

1-модда. СССР Министрлар Совети томонидан тақдим этилган ССР Иттифоқининг 1961 йилги Давлат бюджети Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети бюджети комиссияларининг докладлари юзасидан қабул қилинган ўзгаришлар билан, шунингдек Миллатлар Совети Иқтисодий комиссиясининг таклифлари билан бирга, чунончи (нархларнинг янги миқёсида): даромадлар бўйича ҳаммаси 78.993.741 минг сўм миқдорида ва харажатлар бўйича ҳаммаси 77.589.829 минг сўм миқдорида, даромадлар харажатлардан 1.403.912 минг сўм ортиқ қилиб тасдиқлансин.

2-модда. СССРнинг 1961 йилги Давлат бюджетида давлат ва кооператив корхоналари ҳамда ташкилотларидан тушадиган даромадлар — оборотдан олинадиган солиқ, фойдалардан бериладиган ажратмалар, даромад солиғи ҳамда социалистик хўжаликдан тушадиган бошқа даромадлар жами 72,052.442 минг сўм миқдорида белгилансин.

3-модда. СССРнинг 1961 йилги Давлат бюджетида халқ хўжалигини маблағ билан таъминлаш учун — оғир саноатни, қурилиш индустриясини, енгил ва озиқ-овқат саноатини, қишлоқ хўжалигини, транспортни, уй-жой коммунал хўжалигини ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқларини янада ривожлантириш учун — қилинадиган харажатлар ҳаммаси 33.907.835 минг сўм миқдорида белгилансин.

4-модда. СССРнинг 1961 йилги Давлат бюджетида социал-маданий тадбирларга — умумий таълим мактаблари, техникумлар, олий ўқув юртлари, илмий-тадқиқот муассасалари, профессионал-техника ўқув юртлари, кутубхоналар, клублар, театрлар, матбуот, радио эшиттиришга ҳамда маориф ва маданият соҳасидаги бошқа тадбирларга; касалхоналар, болалар яслилари, санаторийлар ҳамда соғлиқни сақлаш ва физкультура соҳасидаги бошқа муассасаларга; пенсия ва нафақалар тўлашга — ажратиладиган маблағлар ҳаммаси бўлиб 27.152,242 минг сўм миқдорида, шу жумладан давлат социал страхование бюджети бўйича 7.762.404 минг сўм миқдорида белгилансин.

5-модда. СССРнинг 1961 йилги Давлат бюджетида мамлакат мудофаасига ажратиладиган маблағлар 9.255.450 минг сўм миқдорида белгилансин.

6-модда. СССРнинг 1961 йилги Давлат бюджетида давлат ҳокимияти органларининг, давлат бошқарув органларининг суд ва прокуратура органларининг харажатлари учун ажратиладиган маблағлар 1.092.871 минг сўм миқдорида белгилансин.

7-модда. 1961 йилги Иттифоқ бюджети даромадлар бўйича 37.121.920 минг сўм миқдорида ва харажатлар бўйича 35.718.008 минг сўм миқдорида, даромадлар харажатлардан 1.403.912 минг сўм ортиқ қилиб тасдиқлансин.

8-модда. Иттифоқчи республикаларнинг 1961 йилги Давлат бюджетлари даромадлар ва харажатлар бўйича 42.861.341 минг сўм миқдорида, шу жумладан иттифоқчи республикалар бўйича қуйидаги миқдорда белгилансин:

	Минг сўм ҳисобида
Россия Совет Федератив Социалистик Республикаси	25.332.253
Украина Совет Социалистик Республикаси	7.482.486
Белоруссия Совет Социалистик Республикаси	1.282,814
Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси	1.148.895
Қозоғистон Совет Социалистик Республикаси	3.095.644
Грузия Совет Социалистик Республикаси	719.622
Озарбайжон Совет Социалистик Республикаси	670.197
Литва Совет Социалистик Республикаси	545.750
Молдавия Совет Социалистик Республикаси	328.962
Латвия Совет Социалистик Республикаси	476.006
Қирғизистон Совет Социалистик Республикаси	395.968
Тожикистон Совет Социалистик Республикаси	331.957
Арманистон Совет Социалистик Республикаси	366.959
Туркманистон Совет Социалистик Республикаси	362.762
Эстония Совет Социалистик Республикаси	321.066

9-модда. 1961 йил учун умумиттифоқ давлат солиқлари ва даромадларидан иттифоқчи республикаларнинг давлат бюджетларига ажратиладиган маблағлар қуйидаги миқдорда тасдиқлансин.

а) оборот солиғи тушумларидан: РСФСР — 32,7 процент, Укарина ССР — 32,9 процент, Белоруссия ССР — 54,2 процент, Ўзбекистон ССР — 64,2 процент, Қозоғистон ССР — 100 процент, Грузия ССР — 80,2 процент, Озарбайжон ССР — 70,5 процент, Литва ССР — 78,8 процент, Молдавия ССР — 37, 5 процент, Латвия ССР— 19,9 процент, Қирғизистон ССР — 96,0 процент, Тожикистон ССР — 94,4 процент, Арманистон ССР— 76,6 процент, Туркманистон ССР — 100 процент, Эстония ССР — 55,9 процент;

б) Давлат меҳнат омонат кассалари томонидан 1961 йилги омонат пуллар қолдиқларининг ўсиши ҳисобига давлат заёми олиш учун ажратиладиган маблағ-миқдоридан ҳамда 1961 йилда сотиладиган 3 процентли Давлат ички ютуқли заёми суммасидан — 50 процент.

Аҳолидан олинадиган даромад солиғи тушумларидан 1961 йилда Қирғизистон ССР Давлат бюджетига ажратиладиган маблағ 100 процент миқдорида тасдиқлансин.

Халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1961 йилги планида кўзда тутилган тадбирларни маблағ билан таъминлаш учун 1961 йилда Иттифоқ бюджети маблағларидан Қозоғистон ССР Давлат бюджетига 931,575 минг сўм ва Туркманистон ССР Давлат бюджетига 57.945 минг сўм ажратилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. БРЕЖНЕВ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль 1960 йил, 22 декабрь.

СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1961 йилги Давлат плани тўғрисида

ҚОНУН

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети **қарор қилади:**

1. СССР Министрлар Совети томонидан иттифоқчи республикалар Министрлар Советлари билан биргаликда тайёрланган СССР халқ хўжалигини ривожлантириш 1961 йилги Давлат плани палаталарнинг бюджет комиссиялари ва Миллатлар Советининг Иқтисодий комиссияси киритган тузатишлар билан бирга маъқуллансин.

2. СССР Министрлар Советига СССР халқ хўжалигини ривожлантириш 1961 йилги Давлат плани юзасидан палаталар бюджет комиссияларининг ва Миллатлар Совети иқтисодий комиссиясининг хулосаларида баён этилган, шунингдек СССР Олий Совети палаталарининг мажлисларида депутатлар томонидан киритилган таклифлар ва мулоҳазаларни қараб чиқиш ҳамда шулар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилиш топширилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. БРЕЖНЕВ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль 1960 йил 22 декабрь.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

СССР нинг 1959 йилги Давлат бюджетининг бажарилиши тўғрисидаги ҳисоботни тасдиқлаш ҳақида

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети **қарор қилади:**

СССР нинг 1959 йилги Давлат бюджетининг бажарилиши тўғрисидаги ҳисобот даромадлар бўйича 740. 145. 132 минг сўм миқдорида ва харажатлар бўйича 703. 991.427 минг сўм миқдорида, даромадлар харажатлардан 36. 153.705 минг сўм ортиқ бўлгани ҳолда тасдиқлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. БРЕЖНЕВ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ

Москва, Кремль 1960 йил 22 декабрь.

ХАЛҚАРО АҲВОЛ ВА СОВЕТ ИТТИФОҚИНИНГ ТАШҚИ СИЁСАТИ ТЎҒРИСИДА СССР ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРИ ДЕПУТАТ А. А. ГРОМИКОНИНГ ДОКЛАДИ ЮЗАСИДАН

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИ

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Олий Совети халқаро аҳвол ва СССРнинг ташқи сиёсати тўғрисида СССР Ташқи ишлар министри депутат А. А. Громиконинг докладини тинглаб ва муҳокама қилиб, **қарор қилади:**

Совет ҳукуматининг ташқи сиёсати батамом ва тўла маъқуллансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. БРЕЖНЕВ,
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1960 йил 23 декабрь.

ЎРТОҚ М. А. СУСЛОВ ТОШКЕНТГА КЕЛДИ

КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси ва КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ М. А. Суслов 23 декабрда Тошкентга келди.

Тошкент аэродромида ўртоқ М. А. Сусловни Ўзбекистон КП Марказий Комитети бюросининг аъзолари М. А. Абдураззоқов, О. А. Алимов, Г. А. Габриельянц, Р. Ғ. Ғуломов, З. Р. Раҳимбобоева, Ш. Р. Рашидов ўртоқлар, Ўзбекистон КП Марказий Комитети бюросининг аъзолигига кандидат ўртоқ И. П. Бурмистров, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосарлари С. О. Азимов, Н. Ж. Худойбердиев ўртоқлар, Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари П. В. Каймаков, Туркистон ҳарбий округи қўшинлари қўмондонининг биринчи ўринбосари генерал-лейтенант Н. Г. Лященко, Ҳарбий кенгаш аъзоси — Туркистон ҳарбий округи сиёсий бошқармасининг бошлиғи Н. С. Демин, Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси Ҳ. А. Маърупов ўртоқлар, республика министрлари, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлари, республика пойтахти жамоатчилигининг вакиллари кутиб олдилар.

Кутиб олиш вақтида ўртоқ М. А. Сусловга гулдасталар тақдим этилди. (ЎзТАГ).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ОЛТИНЧИ СЕССИЯСИ ЎЗ ИШИНИ ТАМОМЛАДИ

МОСКВА, 22 декабрь. Бешинчи чақириқ СССР Олий Советининг олтинчи сессияси Кремлда уч кундан бери ўз ишини давом эттирмоқда. Палаталарнинг 22 декабрдаги эрталабки алоҳида-алоҳида мажлисларида депутатлар СССР Министрлар Совети Раиси ўринбосари, СССР Госплани раиси депутат В. Н. Новиковнинг СССР халқ хўжалигини 1961 йилда ривожлантириш давлат плани тўғрисидаги ва СССР молия министри депутат В. Ф. Гарбузовнинг СССРнинг 1961 йилги Давлат бюджети тўғрисида ва СССРнинг 1959 йилги Давлат бюджетининг бажарилиши ҳақидаги докладларини ҳар томонлама муҳокама қилишни давом эттирдилар.

Иттифоқ Совети мажлисида музокараларда депутатлардан **Ф. С. Генералов** (Москва области), **Г. А. Бездомов** (Челябинск области), **С. З. Борисов** (Ёқутистон АССР) электростанциялар қурилиши министри **И. Т. Новиков**, депутатлардан **М. И. Китаев** (Саратов области), **В. Н. Титов**, (Харьков области), **Д. П. Комарова** (Брянск области), **С. Ф. Милевский** (Кострома области), **И. И. Дядик** (Сталино области), **И. А. Волков** (Вологда области), СССР Министрлар Советининг профессионал-техника таълими Давлат Комитетининг Раиси **Г. И. Зеленко** нутқ сўзладилар.

Миллатлар Советининг мажлисида депутатлардан **М. Г. Гайрбеков** (Чечен-Ингуш АССР), **С. В. Курашов** (СССР соғлиқни сақлаш министри), **Ц. О. Саврушев** (Қалмиқистон АССР), **И. С. Беляев** (Карелья АССР), **Е. Д. Яскина** (Мордавия АССР), **М. П. Койначенок** (Эвенк миллий округи), **Ф. З. Загафуранов** (Бошқирдистон АССР), **В. П. Кузнецова** (Чувашистон АССР), **М. И. Умахонов** (Доғистон АССР), **Н. И. Третьяков** (Кабарда-Болқар АССР), **В. И. Колпанов** (Хакассия автоном области) сўзга чиқдилар.

Шу билан 1961 йилда СССР халқ хўжалигини ривожлантириш давлат плани тўғрисидаги, СССРнинг 1961 йилги Давлат бюджети тўғрисида ва 1959 йилги Давлат бюджетининг бажарилиши ҳақидаги докладлар юзасидан Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советидаги музокаралар тамом бўлди.

* * *

22 декабрь кундуз соат 4 да Катта Кремль саройида **Иттифоқ Совети** ва **Миллатлар Советининг** қўшма мажлиси очилди.

Л. И. Брежнев, А. Н. Косигин, О. В. Куусинен, А. И. Микоян, М. А. Суслов, Е. А. Фурцева, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов, Д. С. Коротченко, Я. Э. Калнберзин, А. П. Кириленко, К. Т. Мазуров, В. П. Мжаванадзе ўртоқларни депутатлар ва меҳмонлар давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

Иттифоқ Советининг Раиси депутат **П. П. Лобанов** раислик қилади.

СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Госпланининг Раиси депутат **В. Н. Новиков** охирги сўзга чиқади. Сўнгра Олий Совет СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1961 йилги Давлат плани тўғрисидаги Қонунни бир овоздан қабул қилади.

СССР Молия министри депутат **В. Ф. Гарбузовнинг** охирги сўзидан кейин сессия СССРнинг 1961 йилги Давлат бюджетини тасдиқлашга киришди. Мамлакатнинг етти йилликнинг учинчи йили бюджети палаталар бюджет комиссияларининг ҳамда Миллатлар Совети Иқтисодий комиссиясининг тузатишларини ҳисобга олиб (нархларнинг янги миқёсида), даромадлар бўйича 78.993. 741 минг сўм ва харажатлар бўйича 77. 589. 829 минг сўм миқдорида, яъни даромадлар харажатлардан 1.403. 912 минг сўм ортиқ қилиб тасдиқланди

Олий Совет Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг 1961 йилги Давлат бюджети тўғрисидаги Қонунни ва 1959 йилги Давлат бюджетининг бажарилиши ҳақидаги ҳисоботни тасдиқлаш тўғрисидаги Қарорни бир овоздан қабул қилади.

Шундан кейин сессия СССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлашга киришди. Бу масала юзасидан СССР Олий Совети Президиумининг Секретари депутат **М. П. Георгадзе** доклад қилди. Фармонлар тасдиқланади.

Шу билан Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг қўшма мажлиси тамом бўлди.

* * *

МОСКВА, 23 декабрь. (ТАСС). Бешинчи чақириқ СССР Олий Советининг олтинчи сессияси Ватанимиз пойтахтида тўрт кун давом этиб, давлат аҳамиятига эга бўлган жуда муҳим масалаларни муҳокама қилди.

Олий Совет янги, 1961 йилда СССР халқ хўжалигини ривожлантириш Давлат плани ва мамлакатнинг Давлат бюджети тўғрисидаги Қонунларни якдиллик билан қабул қилди. Совет халқи мамнуният билан кутиб олган бу жуда муҳим ҳужжатлар Совет давлатининг тинчликсевар интилишларини акс эттиради. Етти йилликнинг учинчи йилида халқ хўжалигини ривожлантириш плани ва мамлакат бюджети Ватанимиз экономикасини янада зўр куч билан юксалтириш ҳамда меҳнаткашлар моддий фаровонлиги ва маданий савиясини муттасил ошириш соҳасида КПСС XXI съезди қўйган вазифаларга тўла мосдир.

23 декабрда Катта Кремль саройида **Иттифоқ Совети** ва **Миллатлар Советининг** охирги қўшма мажлиси бўлди. Сессия кун тартибида учинчи масала: Халқаро аҳвол ва Совет Иттифоқининг ташқи сиёсати тўғрисидаги масала турибди.

Бу масаланинг қўйилиши совет кишиларинигина эмас, балки бутун дунёдаги кишиларни ғоят қизиқтирди. Мажлис бошланишидан анча илгари залдаги жойларни депутатлар билан бир қаторда кўпдан-кўп меҳмонлар — пойтахт корхоналарининг ишчилари ва хизматчилари, қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари, фан ва маданият арбоблари эгалладилар. Ложаларда чет эл дипломатлари, совет ва чет эл матбуотининг вакиллари ўтирибдилар.

Эрталаб соат 10. Раис столи ёнидан Иттифоқ Советининг Раиси депутат П. П. Лобанов, Миллатлар Советининг Раиси депутат **Я. В. Пейве**, палаталар раисларининг ўринбосарлари ўрин оладилар.

Л. И. Брежнев, Ф. Р. Козлов, А. Н. Косигин, О. В. Куусинен, А. И. Микоян, Н. А. Муҳитдинов, Д. С. Полянский, Н. С. Хрушчев, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов, Д. С. Коротченко, Я. Э. Калнберзин, А. И. Кириленко, К. Т. Мазуров, В. П. Мжаванадзе ўртоқлар ҳукумат ложаларига чиқадилар. Депутатлар ва меҳмонлар Коммунистик партия ва Совет ҳукумати раҳбарларини ўринларидан туриб, гулдурос қарсаклар билан кутиб оладилар.

Мажлисни Миллатлар Советининг Раиси депутат **Я. В. Пейве** очади. Халқаро аҳвол ва Совет Иттифоқининг ташқи сиёсати тўғрисида доклад қилиш учун сўз СССР ташқи ишлар министри депутат **А. А. Громикога** берилади.

Доклад юзасидан музокараларда депутатлардан **Е. С. Насриддинова** (Ўзбекистон ССР), **Н. Т. Кальченко** (Украина ССР), **М. Раҳматов** (Тожикистон ССР), **В. Ю. Нюнка** (Литва ССР), **Г. С. Дзоценидзе** (Грузия ССР), **И. В. Спиридонов** (Ленинград), **Е. И. Афанасенко** (РСФСР) сўзга чиқдилар.

Сўзга чиққан ҳамма депутатлар ўртоқ Н. С. Хрушчев бошчилигида Совет ҳукуматимиз ўтказаётган тинчликсевар ташқи сиёсатни қизғин маъқулладилар.

Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети ташқи ишлар комиссиялари номидан сўзга чиққан депутат **Е. И. Афанасенко** таклифига биноан, СССР Олий Совети СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико доклади юзасидан якдиллик билан қарор қабул қилади. Қарорда бундай дейилади: **«Совет ҳукуматининг ташқи сиёсати батамом ва тўла маъқуллансин».**

Кун тартибидаги масалалар тугади. СССР Олий Советининг VI сессияси ёпиқ деб эълон қилинади.

ЕТТИ ЙИЛЛИКНИНГ ЗАФАРЛИ ҚАДАМИ

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ СЕССИЯСИДА

СССР Олий Советининг сессияси кўп фикрларни ғуғдирмоқда. Бу ердан, Кремлдан қараганингизда мамлакатимизнинг бир йил ичида босиб ўтган йўли баландликдан кўрингандек бўлади, етти йилликнинг учинчи йили учун мўлжалланган янги марралар кўзга яққолроқ ташланади. Шу дамгача элликдан кўп депутат сўзга чиқди. Уларнинг турмушни чуқур билганликларини акс эттирган батафсил нутқларида ўзининг бутун фикри-зикрини битта катта мақсадга — ўз мамлакатида коммунистик жамият қуришга, бахт ва равнақ йўлини бутун инсониятга очиб беришга қаратган меҳнатсевар ва талантли совет кишиси ғоят яққол ва равшан бўлиб гавдаланади.

Партиямиз, Ленин васиятларига амал қилиб, совет кишиларини коммунизм учун актив ва онгли курашчилар қилиб тарбияламоқда. Партиямиз қийинчиликларни енгиб, тажрибалар билан бойиб, бутун халқнинг якдиллик билан бераётган ёрдамига таяниб, бизни коммунизм қуришни авж олдириш йўлидан бошлаб бормоқда. **«Кўп авлодлар учун энг жозибали, лекин олисдаги орзу бўлган коммунизм бугунги кунда Ленин идеялари билан руҳланган миллионлаб совет кишиларининг амалий иши бўлиб қолди». (Н. С. Хрушчев).**

ФАН — ЕТТИ ЙИЛЛИК ХИЗМАТИДА

Совет фани — энг илғор ва энг инсонпарвар фан. У жаҳон цивилизациясини ривожлантиришда бутун бир давр очди, космосни ўзлаштиришни бошлаб берди. Тинч мақсадларга хизмат қилаётган бизнинг фанимизни етти йиллик ўзига дастак қилиб олди. Халқ сайлаган, Ватанимизнинг янги йилда иқтисодий ва маданий ривожланиши планини муҳокама қилаётган кишилар орасида олимларнинг 60 дан кўпроқ намояндалари бор. Нефть соҳасида йирик мутахассис, Озарбайжон ССР Фанлар академиясининг президенти Юсуф Ҳайдарович Мамедалиев шулар жумласидандир. Депутат Ю. Х. Мамедалиев олимларимизнинг фикрини ифодалаб, қуйидагиларни яна бир марта уқтириб айтди:

— Қилаётган меҳнатларимизнинг мақсади инсон асрлар бўйи яратиб келаётган жуда катта моддий ва маданий бойликларни янада кўпайтириш ва оширишдир. Озарбайжон олимлари етти йилликка ўз ҳиссаларини қўшиб, нефть, газ ва химё саноатини ривожлантириш билан боғлиқ бўлган кўпгина муҳим масалаларни ҳал қилдилар. Республиканинг янги социалистик шаҳри Сумгаитда нефть газидан бевосита каучук ишлаб чиқарадиган йирик корхона Европада биринчи бўлиб маҳсулот бера бошлади. Республиканинг олимлари ва инженерлари Москва ва Ленинграднинг фан ва техника ходимлари билан ҳамкорликда бу методнинг технологиясини ишлаб чиқдилар. Озарбайжон нефтчилари жаҳонда биринчи бўлиб денгизда четга тойиши 600 метрдан кўпроқ бўлган чуқур ҳия қудуқ пармаладилар. Геологларнинг қидиришлари республикада нефть, газ ва бошқа фойдали қазилмаларнинг янги конларини очишга имкон берди. Депутат дедики, етти йилликнинг учинчи йили бўлган 1961 йил Озарбайжон олимлари олдига республиканинг ишлаб чиқарувчи кучларини янада ривожлантиришга, унинг табиий бойликларидан бутун халқ манфаатлари йўлида тўлиқ ва самарали фойдаланишга қаратилган тағин ҳам муҳим вазифалар қўймоқда.

Турмуш янгидан-янги масалаларни, янги проблемаларни ҳал қилиб беришни талаб этмоқда.

— Фанни ишлаб чиқаришга тағин ҳам кўпроқ яқинлаштириш зарур, деди химё фанлари доктори Ю. Ю. Матулис (Литва ССР) сессияда сўзга чиқиб. — Тадқиқотчилар ҳамиша практиклардан олдинда боришлари керак. Нотиқнинг фикрича, ҳар бир республикадаги илмий тадқиқотлар ўз иқтисодий районининг талабларигагина хизмат қилиб қолмасдан, шу билан бирга бутун совет фанини ва техникасини ривожлантиришга ҳам энг кўп ҳисса қўшиши лозим. Олимлар Литвада фаннинг ривожланишини жадаллаштирмоқ учун СССР Госпланига илмий тадқиқот институтлари ва муассасалар қуриш учун республикага бериладиган маблағларни анча кўпайтиришни тавсия қиладилар.

Ленин мукофоти лауреати академик Андрей Николаевич Туполев сессияда сўзга чиққани йўқ, бироқ, депутатлар муҳокама қилаётган масалалар хусусида унинг фикрини эшитишни истар эдик.

— Нотиқларнинг сўзларига, — деди А. Н. Туполев, — диққат билан қулоқ солиб турибман. Ишчилар, колхозчилар, партия ва совет ходимлари мўлжалланган планни ва таклиф қилинаётган бюджетни якдиллик билан маъқуллабгина қолмасдан, шу билан бирга мамлакатнинг турли жойларида қилинаётган ўзгаришларнинг ажойиб манзарасини ҳам тасвирлаб бермоқдалар. Ватанимиз фани ва техникасининг намояндаси бўлган мен учун докладларда айтилган рақамлар жуда равшан. Бемалол айтиш мумкинки, 1961 йилда фанга ҳам, техникага ҳам катта ҳисса қўшилади.

— Менинг ҳаётим, техника соҳасидаги ижодларим, — деб давом қилди депутат, — авиация билан боғланган. Етти йилликнинг учинчи йилида граждан ҳаво флоти тағин ҳам қудратли бўлиб қолиши мени қувонтиради.

СИБИРЬ, УЗОҚ ШАРҚ ЕРЛАРИ ГУЛЛАБ-ЯШНАСИН

Сибирь ва Узоқ Шарқ — олмослар ва олтин, кўмир ва темир, мўл ҳосил, бениҳоя кўп ўрмон бойликлари ўлкаси, янги заводлар, электростанциялар, илмий муассасалар, олий ўқув юртлар ўлкаси — ўзининг беҳисоб бойликларини халққа тобора кўпроқ бермоқда. Миллионлаб совет кишилари СССР Олий Совети сессиясининг материалларини ўқиб, шарқ районларининг халқ хўжалигини ривожлантиришга 1961 йилда катта эътибор берилишини билиб олдилар.

СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Госпланининг раиси депутат В. Н. Новиков докладида айтилган рақамларнинг мағзини чақиб кўринг. Бутун мамлакатда янги йилда ишлаб чиқаришни анча ошириш мўлжалланади. Шу ўсишнинг пўлат бўйича 45 проценти, прокат бўйича 48 проценти, электр энергия бўйича 49 проценти, цемент бўйича 36 проценти, ип газлама ва шойи газламалар бўйича қарийб 50 проценти Шарқ районлари зиммасига тўғри келади. Шарқ районлари бир йил ичида бутун Иттифоқда ҳосил қилинадиган товар ғалла маҳсулотининг ярмидан кўпроғини бериши диққатга сазовор муваффақият эмасми, ахир! Сибирь ва Узоқ Шарқнинг ҳозирги шаҳарлари ва кишлоқлари сал вақт ўтмай таниб бўлмайдиган тус олади...

Совет кишилари «Сибир, Узоқ Шарқ ерлари гуллаб яшнасин!» деб айтмоқдалар.

Бу йил Ёқутистонда олмослар чиқадиган янги манба топилди. Вилюй дарёсининг этакларида ҳозир гидростанция қурилмоқда, ана шу жойда қарийб 500 миллиард кубметр газ запаслари бўлган иккита район аниқланди. Олтинга бой руда конлари, слюда, қалайи ва бошқа фойдали қазилмалар чиқадиган жойлар топилди. Депутат С. З. Борисов (Ёқутистон АССР). бу ҳақда сессия қатнашчиларига гапириб берди. Нотиқ олмос манбаларини 1961 йилда саноат усулида ўзлаштириш тўғрисида таклиф киритди.

(ДАВОМИ ИККИНЧИ БЕТДА)

ЎЗБЕКИСТОН ЭНЕРГЕТИКЛАРИ КОЛЛЕКТИВЛАРИГА

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ГОЭЛРО тарихий планининг 40 йиллиги кунида республика энергетикларининг кўп минг кишилик шонли коллективига қизғин табрик йўллаб, улуғ социалистик Ватанимизнинг бахт-саодати йўлида қилаётган ишларида уларга янгидан-янги муваффақиятлар тилайдилар.

Вайронгарчилик, граждан уруши ҳамда интервенциянинг оғир йилларида меҳнаткаш халқ ва унинг авангарди — коммунистлар партияси орасида мамлакатни социалистик асосда ўзгартиришнинг ана шу буюк плани бунёдга келди.

Улуғ Лениннинг «Коммунизм — Совет ҳокимияти ва бутун мамлакатни электрлаштириш демакдир», деб башорат қилиб айтган тарихий сўзлари партиямизнинг иккинчи программаси бўлиб қолди. Ленинча Коммунистик партия раҳбарлигидаги совет кишиларининг фидокорона, ижодий меҳнати мисли кўрилмаган натижаларни берди.

Ватанимиз тарихан қисқа бир вақт ичида қолоқ чор Россиясидан юксак тараққий этган саноатга ва механизациялаштирилган йирик қишлоқ хўжалигига эга бўлган қудратли социалистик давлатга айланди.

Республикамиз ҳам жуда катта муваффақиятларни қўлга киритди. 1926 йилда ГОЭЛРО плани асосида Тошкент шаҳрида Бўзсув гидроэлектростанциясининг барпо этилиши энергетиканинг барқ уриб ривожланишини бошлаб юборди. Бу ҳол республикада ишлаб чиқарувчи кучларни ҳамда республика аҳолисининг маданияти ва турмушини тубдан ўзгартириш имконини берди.

Совет ҳокимияти йилларида Ўзбекистон чор Россиясининг қолоқ мустамлакасидан юксак тараққий этган саноатга ва илғор пахтачиликка, юксак маданиятга эга бўлган, гуллаб-яшнаётган ўлкага айланди. Ҳозирги вақтда Ўзбекистонда бутун чор Россиядагига қараганда қарийб уч баравар кўп электр энергияси ҳосил қилинмоқда.

Ўзбекистонда улуғ рус халқи ва барча қардош халқлар ёрдамида неча ўнлаб гидроэлектростанциялар, шу жумладан Комсомол, Товоқсой ва Фарход гидроэлектростанциялари сингари йирик ГЭСлар бир қанча тепловой электростанциялар, шу жумладан жуда йирик Оҳангарон ГРЭСи минглаpча километрга чўзилган электр ўтказиш линиялари ва юзларча электроподстанциялари барпо этилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети мамнуният билан қайд қиладиларки, республика энергетиклари электростанцияларни ва электр тармоқларини автоматлаштириш ҳамда телемеханизациялаштиришни кенг жорий қилиш ва гидроэлектростанцияларни каскад усулида бошқариш соҳасида мамлакатда ташаббускорлик кўрсатдилар. Ўзбекистон чуқур вводлар — электр тармоқларини ривожлантиришнинг илғор методини кенг жорий қилишнинг макони бўлиб қолди. Линияларда ишловчи эксплуатациячилар электр ўтказиш линияларини истеъмолчиларни токдан маҳрум қилмасдан туриб ремонт қилишнинг илғор усулларини мамлакатда биринчилар қаторида ўзлаштиришга муваффақ бўлдилар.

Биз бу муваффақиятларнинг ҳаммаси учун шонли эксплуатациячи энергетиклар ва қурувчиларимизнинг, олимлар ва лойиҳаловчи ходимларимизнинг, ишлаб чиқариш илғорлари, рационализаторлар, коммунистик меҳнат бригадалари ва сменалари қатнашчиларининг ижодий ишларидан бениҳоя миннатдормиз.

Шу етти йилликда республикамиз олдида улуғвор вазифалар турибди. Халқ хўжалиги электр энергиясига бўлган ва тинмай ўсиб бораётган эҳтиёжларини ҳамда меҳнаткашларнинг турмуш эҳтиёжларини тўла қондирмоқ учун етти йиллик мобайнида электр энергияси ҳосил қилиш икки ярим барабар кўпайтирилиши лозим. Бунинг учун Оҳангарон ГЭСини қуриб битказиш, арзон Бухоро гази билан ишлайдиган Тошкент ва Навоий ГРЭСлари қуришни тезлаштириш, тўрт минг километрдан кўпроқ электр ўтказиш линияларини қуриб ишга тушириш, юзларча подстанциялар ва узунлиги ўттиз минг километрдан кўпроқ бўлган юқори ва паст кучли тақсимот шохобчаларини ишга тушириш зарур.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ГОЭЛРОнинг шонли 40 йиллиги кунида энергетиканинг барча ходимларига — қурувчиларга, эксплуатациячиларга, олимларга ҳамда лойиҳаловчиларга севикли Ватанимизнинг бахт-саодати йўлидаги шавкатли ишлари учун самимий миннатдорчилик билдирадилар.

Яшасин ва равнақ топсин улуғ Ватанимиз — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи!

Совет халқининг улуғ мақсад — коммунизм йўлидаги ҳамма ғалабаларининг илҳомчиси ҳамда ташкилотчиси Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига шон-шарафлар бўлсин!

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ — **ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ**

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ОЛТИНЧИ СЕССИЯСИ

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА)

Депутат ёқут халқининг турмушида катта ўзгаришлар бўлганлигини гапириб берди. Республика мамлакатнинг шарқи-шимолида илғор совет фанининг йирик марказига айланди. Бу республикада СССР Фанлар академияси Сибирь бўлимининг филиали, музлаб ётадиган ерларни ўрганиш институти, геология ва биология институтлари ва бошқа шулар каби илмий муассасалар бор. Ёқутистон давлат университетида тайга ва тундрадан келган йигит ва қизлар ўқимоқда.

Дастлабки бешйилликлар даврида вужудга келган Кузбасс янги ҳаёт касб қилмоқда. Кузнецк металлургия комбинатида домна печи ва еттинчи кокс батареяси, Абагур фабрикасида иккита агломерация лентаси, алюминий заводида янги электролиз корпуси ишга туширилди. Прокопьевск шаҳридаги Сталин номли шахтада катта бойитиш фабрикаси қурилиб бўлди. Осинники шаҳрида «Капитальная-3» шахтаси ва бойитиш фабрикаси, Белов шаҳрида «Чертинская-Западная» шахтаси қурилиб бўлди. Кимё ва машинасозлик саноатида янги қувватлар ишга туширилди. 1961 йилда Томь-Усин ГРЭСида 200 минг киловаттлик турбина ва Ғарбий Сибирь металлургия заводининг ТЭЦи ишга туширилиши керак.

Кемерово область партия комитетининг биринчи секретари Л. И. Лубенников сессияда сўзга чиқиб, СССР Госпланидан Белов ГРЭСи қурилишини жадаллаштиришни ва Томь-Усин ГРЭСини тўла қувват билан ишлайдиган қилиб қуриб битказишни халқ хўжалик планида кўзда тутишни илтимос қилди. Кузбасс, Новосибирск ва Омск энергетика системалари туташ система бўлиб қолган ҳозирги пайтда бу тадбирларнинг амалга оширилиши фақат Кузбассдагина эмас, шу билан бирга Сибирнинг бошқа иқтисодий районларида ҳам етти йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлиб қолади.

Сибирь, Узоқ Шарқ ерлари янгидан гуллаб-яшнаётганлигини кўрсатувчи яна бир мисол. Сибирнинг ичкарисида Тува автоном области тузилганига атиги 16 йил бўлди. Илгари бу ерда ҳеч қандай саноат йўқ эди. Ҳозир бу областда кўмир шахталари, ғишт, кўн, ёғоч ишлаш заводлари ва бошқа корхоналар барпо қилинган.

ЯНГИ ПЛАННИНГ МИҚЁСЛАРИ

Бундан 40 йил муқаддам, 1920 йил 22 декабрда улуғ Ленин Советларнинг Бутунроссия VIII съездида қилган докладида мамлакатни электрлаштириш масаласини кенг суратда қўйди ва Россияни электрлаштириш планига — машҳур ГОЭЛРО планига юксак баҳо берди. В. И. Лениннинг ташаббуси ва бевосита раҳбарлиги остида бир группа олимлар ва инженерлар томонидан тузилган бу план Советлар съездида 29 декабрда қабул қилинди. Электростанциялар қурилиши министри И. Т. Новиков бугун сессияда сўзлаган нутқида ўша вақтдан бери нақадар кўп ишлар қилинганлигини гапириб берди. У эслатиб ўтдики, ГОЭЛРО планига мувофиқ, 10 — 15 йил ичида умумий қуввати 1 миллион 750 минг киловаттли 30 та район электростанциялари қуриш мўлжалланган эди. Ҳозир бу нарса бизнинг кўзимизга жуда кам бўлиб кўринади. Мамлакатда ҳозирги пайтда ҳар йили ГОЭЛРО планидан 3 баравар зиёдроқ қувватга эга электр қувватлари ишга туширилмоқда.

Энергетикага келгуси йилда сарфланадиган капитал маблағларнинг ҳажми 25 процент кўпайтирилади. Ёқилғи билан ишлайдиган ва қуввати 2.400 минг киловатт бўлган жаҳонда энг катта электростанциялар, чунончи Москва атрофида Конаковская ГРЭСи, Украинада Кривой Рог ГРЭСи қурила бошлайди. Уралда, Закавказьеда, Ўрта Осиёда ва мамлакатнинг бошқа районларида йирик тепловой ва гидравлик станциялар қурилади.

Мамлакатнинг ҳамма жойида қурилиш давом этмоқда. Етти йилликнинг дастлабки икки йили мобайнидагина икки мингдан кўпроқ янги йирик корхоналар ишга туширилди. Череповец металлургия заводи шундай қурилишларнинг биридир. Депутат И. А. Волков (Вологда области) дедики, В. И. Лениннинг сўзи билан айтганда, патриархалчилик, ярим ваҳшийлик ва чинакам ёввойилик ҳукмрон бўлган менинг ўлкам ҳозир жуда катта қурилиш майдонига айланган. 1961 йилда Череповец заводида янги домна печи қурилади, 3 та катта мартен, яна битта кокс батареяси, металлни совуқ ҳолида прокат қиладиган цех ишга туширилади. Областдаги яна бир муҳим қурилиш — Волга — Болтиқ сув йўли — келгуси йилнинг кузида Волга дарёсида қатнайдиган энг йирик кемаларни ўтказадиган ҳолга келтирилиши керак.

Депутат Г. А. Бездомов (Челябинск области) Жанубий Уралда саноат корхоналари қурилиши кенг авж олиб кетганлиги ҳақида гапирди. Етти йиллик бошланганидан бери Ашинск металлургия заводида металлни иссиқ ва совуқ ҳолида юпқа прокат қиладиган цех, Челябинск трубопрокат заводида трубоэлектросварка цехи ишга туширилди. Яқинда Магнитогорскда листларни тўхтовсиз прокат қиладиган ва Европада энг катта «2500» станининг биринчи навбатдаги қисми қурилиб бўлди.

Етти йилликнинг учинчи йилида қора металлургия тағин ҳам тез суръатлар билан ривожлантирилади. Пўлат ва прокат чиқариш 14 процент, пўлат трубалар чиқариш 32 процент, электр энергия ишлаб чиқариш 17 процент кўпайтирилади. Темир ва мис руда қазиб чиқарадиган, чўян, рангли металлар, машинасозлик маҳсулотлари, халқ истеъмол буюмлари ишлаб чиқарадиган қўшимча қувватлар ишга туширилади.

Нотиқ моддий техника таъминотини планлаштиришни яхшилашни зарур деб ҳисоблайди.

— Госпланнинг раҳбар ходимлари жойларга, заводлар ва шахталарга, колхозлар ва совхозларга тез-тез бориб турсалар, деди ўртоқ Бездомов, — планлаштиришда камчиликлар камроқ учрайдиган бўлиб қолади.

РЕЗЕРВЛАРДАН ТЕЖАБ ФОЙДАЛАНАЙЛИК

Депутатлар сессия муҳокамасига тақдим этилган план ва бюджетнинг ҳар бир рақамига талабчанлик билан ва синчиклаб баҳо бермоқдалар. Деярлик ҳар бир депутат ўз нутқида қишлоқ хўжалик масалаларига тўхталмоқда. Айрим колхознинг ишлари тўғрисида гап борганида ҳам, ёки умуман область ҳақида гапирилганида ҳам халқ вакиллари, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини кўпайтиришнинг ҳамма резервларидан фойдаланмоқ учун қишлоқ меҳнаткашлари бутун кучларини сарфлайдилар, деб қатъий ишонч билдирмоқдалар.

— Биз, — деди депутат С. Ф. Милевский (Кострома области), — область қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда 1961 йилда олға томон янги қадам ташлашни мўлжаллаб қўйдик. Бу эса, биз, маҳаллий ходимлардан катта ва жиддий ташкилотчилик иши олиб боришни, мавжуд резервлар ва имкониятлардан тўлиқроқ фойдаланишни талаб қилади. Лекин бу катта ишда СССР, РСФСР қишлоқ хўжалик министрликлари ва Госплан бизга ёрдам беришлари керак. Жумладан, чорвадорларнинг меҳнатини тезроқ механизациялаштириш керак. Чорва моллар учун муҳим оқсил озуқа бўлган ачитқилар ишлаб чиқарадиган 5 — 6 завод қуриш учун областга қўшимча маблағ ажратиш зарур.

Ботир районидаги «Гвардеец» колхозининг тракторчиси В. П. Кузнецова сессияда қатнашмоқ учун Москвага Чувошистоннинг Старие Тойси қишлоғидан келган.

— Бизнинг улуғ мамлакатимизда, — деди депутат, — менга ўхшаш меҳнаткашлар миллионлаб ҳисобланади. Коммунистик партиянинг Ленинчи Марказий Комитетига, жонажон Совет ҳукуматимизга, тинчлик йўлида қаттиқ туриб ҳормай курашаётган Никита Сергеевич Хрушчевга мамлакатимизнинг улуғ мақсадимиз коммунизм сари ишонч билан олға боришини таъминлаб ҳамма чораларни кўраётганликлари учун ҳамма дугоналарим — меҳнаткаш хотин-қизлар номидан чин кўнгилдан раҳмат айтмоқчиман.

Бу аёл тракторчи Чувашистон АССР қишлоқ хўжалигининг зарур проблемалари тўғрисида давлат манфаатларини кўзлаб гапирди. Чувашистон чорвачилик ҳамда хмель, каноп, зиғир, тамаки етиштириш соҳасида ихтисослашмоқда. Депутат уқтириб айтдики, деҳқончилик ва чорвачиликда меҳнатни механизациялаш даражаси етарлик бўлмаганлиги етти йиллик топшириқларини муддатидан олдин бажаришга халақит бермоқда.

Докладларда келтирилган рақамлар, — деди депутат Ф. С. Генералов (Москва области), — Ватанимизнинг коммунизм қуришда катта муваффақиятларга эришганлигини кўрсатиб турибди. Нотиқ Сталин номли колхозни мисолга олиб, совет қишлоғининг турмуши юксак даражага кўтарилганлигини кўрсатиб берди. Бу колхозда қишлоқ хўжалигига яроқли ҳар юз гектар ерга ҳисоблаганда 53 та қорамол боқилмоқда, 800 центнердан сут, 87 центнердан гўшт олинди. Чорвачиликнинг товар маҳсулоти тўхтовсиз кўпаймоқда. Колхоз 1953 йилдагига нисбатан бу йил давлатга 7 баравар кўп сут, 13 баравар кўп гўшт, 14 баравар кўп тухум сотди. Етти йилликни беш йилда бажаришга қарор қилинди.

— Колхозчиларнинг ҳаётида, — деди депутат, — янгиликнинг аён нишоналари тобора яққол кўринмоқда. Депутат ўзининг бу фикрини ўз қишлоғининг ҳаётидан олинган мисол билан тушунтириб берди. Бу қишлоқда водопровод, энг янги техника асосида ускуналанган нон заводи қурилди. Қишлоқда клуб, кутубхона, болалар яслиси, касалхона, магазинлар бор, колхоз ўзининг кўп тиражли газетасини нашр қилмоқда. Маданият уйи қурилиши битай деб қолди. Электр ва радио колхозчилар турмушига мустаҳкам сингиб кетди, қишлоқ ёшларининг кечки мактаби ишлаб турибди. Қишлоқдаги кишиларнинг шахсий кутубхоналари бор. Колхозчилар коммунистик меҳнат коллективи деган ном олиш учун мусобақалашмоқдалар.

СССР Олий Советининг депутатлари ўз нутқларида Ватанимизнинг барқ уриб яшнаётганлигини кўрсатувчи ёрқин манзарани тасвирлаб бердилар. Улар халқ хўжалигини 1961 йилда ривожлантиришнинг давлат плани тўғрисидаги ҳамда Совет Иттифоқининг 1961 йилги Давлат бюджети тўғрисидаги Қонунларни ҳар томонлама муҳокама қилиб бўлгач, якдиллик билан қабул қилдилар. Бу қонунларда социалистик давлатнинг яқинлашиб келаётган Янги йилдаги вазифалари жуда аниқ ва равшан белгилаб берилди. Совет кишилари ўзларининг бутун кучларини, билимларини ва ғайратларини яратувчилик, тараққиёт ва тинчлик ишига бағишлашга тайёр турганлари ҳолда, Янги йилга ёрқин умидлар билан тўлиб қадам қўядилар.

ТАСС махсус мухбирлари: **В. Калистратов В. Князев, Б. Лукьянов, А. Романов**

Ҳосилнинг сўнгги граммигача йиғиб олиб, шудгорлашни қизитиб юбарайлик!

Бу сурат Чиноз районидаги XXI-партсъезд колхози далаларидан олинган бўлиб, унда шудгорлашнинг бориши тасвирланади. Ҳақиқатан ҳам колхоз аъзолари барча техникани ишга солиб, келгуси йилга пухта замин тайёрламоқдалар.

М. Устабобоев фотоси.

МАКТАБ ТЎҒРИСИДА УМУМХАЛҚ ҒАМХЎРЛИГИ

Ўзбекистоннинг партия ва совет ташкилотлари, республиканинг бутун жамоатчилиги мактабнинг турмуш билан боғланишини мустаҳкамлаш ва халқ маорифи системасини янада ривожлантириш тўғрисидаги Қонунни амалга ошира бориб, бу йил мактабларнинг таълим-моддий базасини кенгайтириш ва мустаҳкамлаш соҳасида катта иш олиб бордилар.

Республикада мактаб қурилиши йиллик плани муддатидан илгари бажарилди. Давлат маблағлари, колхозларнинг ва оталик қилувчи ташкилотларнинг маблағлари ҳисобига 60.500 ўринли, шу жумладан колхоз маблағлари ҳисобига 42 мингдан ортиқ ўринли мактаблар қурилди ва фойдаланишга топширилди.

Кўпгина маъмурий ва бошқа биноларнинг мактабларга топширилиши мактаб тўғрисидаги умумхалқ ғамхўрлигининг ажойиб ифодаси бўлди. Шунингдек, мавжуд мактаб бинолари 170 минг ўринга кенгайтирилди.

Натижада республика мактаблари шу йилнинг ўзидагина қўшимча суратда 230 мингдан ортиқ ўринга эга бўлдилар. Бу эса республиканинг мактабларни бир сменага кўчириш ҳақида КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумида олган мажбуриятини муваффақиятли амалга ошириш имкониятини берди. Ҳозирги вақтда Ўзбекистонда ҳамма мактабларнинг 92 процентидан кўпроқ қисми бир сменада ишламоқда. Партия ва совет ташкилотлари ҳамма мактабларни бир сменада ишлашга кўчиришни тезроқ тугаллаш, уларда таълим-тарбия ишлари сифатини анча яхшилаш чораларини кўрмоқдалар.

РЕСПУБЛИКА ҚУРУВЧИЛАРИНИНГ ҒАЛАБАСИ

Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигининг трестлари ва корхоналари коллективлари қурилиш-монтаж ишлари йиллик планини социалистик мажбуриятда белгиланганидан икки кун олдин бажардилар. Қурилиш-монтаж ишларининг умумий ҳажми ўтган йилдагига нисбатан 21,5 процент ошди.

Йил охиригача республика бўйича пландан ташқари 50 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилади.

Ташкилотчилик бўлмагач...

Янгийўл райони областимизнинг йирик пахтакор районларидан ҳисобланади. Аммо район пахта тайёрлаш планини ҳалигача бажара олгани йўқ. Бунинг асосий сабабларидан бири шуки, район колхозларида ўтган йили кузги шудгорлашга етарли эътибор берилмади.

Киров номли колхоз райондаги энг йирик колхозлардан бири. Лекин бу колхоз ҳам пахта тайёрлаш планини бажармаган. Колхозда мўлжалланган ҳосилнинг етиштирилмаганлигига сабаб, раҳбарлар ўтган йили кузги шудгорлашга яхши аҳамият бермаганликларидадир. Агротехника қоидаларига риоя қилинмади.

Колхоз раҳбарлари ўзларининг ана шу хатоларидан дурустроқ хулоса чиқариб олганлари йўқ. Бу йил ҳам шудгорлаш ишларини бўшаштириб юборганлар, бу ишни паст савияда олиб бормоқдалар. Колхоз раиси Сафаров, агрономи Адабашов ўртоқлар мавжуд 11 та ҳайдов тракторига номигагина норма белгилаб қўйганлар. Улар тракторчилар ўз нормаларини бажараяптиларми-йўқми, ишнинг сифати қай аҳволда, шудгорлаш олдидан ерларга ўғит солинаяптими, йўқми — булар билан деярли қизиқмай қўйганлар. Тракторчиларнинг иссиқ овқат, кийим-бош билан таъминланиши ҳам кўнгилдагидек эмас. Пландаги 11 трактордан 6 тасигина хўжакўрсинга далада ишлаб турибди, қолгани ремонт қилингани йўқ, деган баҳона билан далага чиқарилмаган.

Ишлаб турган 6 тракторнинг иш унуми ҳам жуда паст. Кундалик норма бажарилмайди, ерлар сифатсиз ҳайдалмоқда. Тракторчи ўртоқ Демидянконинг айтишича, сменада иш йўқлиги сабабли унинг трактори фақат бир сменада, кундуз кунларигина ишлайди. Тракторчи ўртоқ Тўлашев бўлса плугаторсиз, ёлғиз ўзи ишламоқда. Натижада ер юмшоқ бўлишига қарамай, ҳайдалаётган ерларнинг чуқурлиги 18—20 сантиметрдан ошмайди.

Шунингдек, колхоз раҳбарлари тракторларни ёнилғи билан таъминлашга ҳам ғоят масъулиятсизлик билан қарамоқдалар. Масалан, яқинда 3 та «ДТ-54» трактори кун бўйи салярка йўқлигидан ишламай бекор турган. Тракторчилар салярка излаб, бутун кунни бекорга ўтказганлар.

Шудгорлаш ишларининг суст боришига яна бир сабаб шуки, раҳбарлар вақти-вақти билан ишнинг тепасига келиб, тракторчилар билан суҳбатлашмайдилар. Маълум бўлишича тракторчилардан Тўлашев, Қодиров, Ғофуров ўртоқлар то шу кунгача ўтган йил учун расчёт пулларини олган эмас. Бу йил эса фақат 200 сўмдан пул олганлар, холос.

Колхозда ерларни шудгорлашдан аввал маҳаллий, маданий ўғит солиш ҳам ташкил этилмаган. Ваҳоланки, ерларга шудгорлаш олдидан 350—400 тонна фосфор, 10—15 тоннадан маҳаллий ўғит солиниши керак эди. Бу ерда эса, бир томондан, ғўзапоя йиғиштирилиб, иккинчи томондан, шудгор қилинмоқда. Ўртоқ Адабашовнинг сўзига қараганда, ўғитларнинг ҳаммаси етарли даражада далага чиқарилиб, ерларга солинган эмиш. Текшириб кўрганимизда фақат 230 гектар ерга ўтган йилгидан қолган фосфор ўғити солинганлиги маълум бўлди. Қолган ерларга бирор килограмм ҳам маданий ва маҳаллий ўғит солинган эмас.

Минерал ва маҳаллий ўғитларни жамғариб қўйишга ҳам ниҳоят даражада бепарволик билан қаралмоқда. Колхозга шу кунгача 916 тонна ўрнига 62 тонна фосфор ўғити ташиб келтирилган, холос. Колхозда шу кунгача 24 минг тонна маҳаллий ўғит тайёрланиши зарур эди. Тайёрлангани 10 тоннага ҳам етмайди.

Юқоридаги камчиликлар шуни кўрсатадики, колхоз раҳбарлари шудгорлаш ишига бепарволик билан қарамоқдалар, мавжуд имкониятларни ишга солишда ташкилотчилик қилмаётирлар.

Ф. МУҲИДДИНОВ,
Область қишлоқ хўжалик инспекциясининг агрономи.

Бу ҳосилни ким териб олади

Тарас Шевченко номли колхозда З. Деҳқонов, Тилов Маманов, Исмат Очилов ўртоқлар бошлиқ бир қатор бригадалар пахта тайёрлаш планларини тўла ва ошириб бажардилар. Улар яна 40 тоннадан пахта тайёрлаш учун ишни сусайтирмай давом этирмоқдалар.

Лекин ҳали колхознинг 19 та бригадасида план бажарилгани йўқ. Ўртоқ М. Номозов бошлиқ бригада дастлаб олдингилар қаторида келди. Колхоз правлениесида район газетасида мақталди. Лекин бу мақтовлардан кейин ўртоқ Номозов мағрурланиб кетди. Ишни сусайтириб юборди. Колхознинг бошқа бригадаларида ҳам қолган ҳосилни териб олиш шу зайилда бўшашиб кетди.

Яқинда колхоз раиси ўртоқ Ж. Маманов радиоузел орқали гапириб 1-участкада 250 гектар, 2-участкада 240 гектар ва 3-участкада 350 гектар ерда кўсак борлигини, булар териб олинса, ундан 200 тонна пахта олиш мумкинлигини айтди. Лекин шундан кейин ҳам колхозда жиддий ўзгариш бўлмади. Уч юзга яқин колхозчидан учдан бири далага чиқяпти. Улар ҳам унумли ишламаяпти. Шу туфайли раиснинг ўзи айтган 200 тонна пахта далада қолиб кетмоқда. Бу ҳосилни ким териб олади, ўртоқ раис!

О. РАҲИМОВ.
Сирдарё райони

Аҳдлари устидан чиқдилар

Ўртоқ Ўсар Пардабоев Бўка районидаги Охунбобоев номли колхозда бригада бошлиғи бўлиб ишлайди. Бу бригаданинг аъзолари 55 гектар пахта майдонидан 112 тонна ўрнига 129 тонна ҳосил йиғиб олиб, мажбуриятларини шараф билан бажардилар.

Бригаданинг 15 аъзоси бор. Улардан Шаҳравон Расулова, Шарофат Холматова сингари теримчилар мавсум бошидан бери 9 тоннадан пахта тердилар. Ҳозир кўрак теришда ҳам улар ғайрат билан ишламоқдалар.

Бригадада ҳосилдан бўшаган ерлар пешма-пеш шудгор қилинаётир.

Лола ФАЙЗУЛЛАЕВА.

ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ

(23 декабргача бўлган маълумот, планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар ва совхозларнинг номи	бир кунда	мавсум бошидан	машина терими мавсум бошидан	Районлар ва совхозларнинг номи	бир кунда	мавсум бошидан	машина терими мавсум бошидан
РАЙОНЛАР БЎЙИЧА							
Юқори Чирчиқ	**—**	**121,43**	**101,34**	Янгийўл	0,03	81,34	93,31
Қуйи Чирчиқ	**—**	**102,97**	**101,62**	Сирдарё	0,02	79,00	67,42
Оржоникидзе	0,09	92,32	47,00	Оққўрғон	0,01	78,75	67,52
Ўрта Чирчиқ	0,01	89,29	75,25	Гулистон	—	77,00	54,95
Пискент	0,10	87,50	92,40	Бекобод	0,07	75,79	77,78
Бўка	—	86,17	93,60	Янгиер шаҳри	0,05	71,36	76,02
Чиноз	0,01	83,32	51,65				
СОВХОЗЛАР БЎЙИЧА							
«Гулистон»	**—**	**106,70**	**73,78**	«Оққўрғон»	0,03	75,93	69,19
«ЎзССР беш йиллиги»	**—**	**100,06**	**102,67**	2-«Далварзин»	0,03	74,90	83,00
«Бўка»	0,03	94,95	100,5	«Мирзачўл»	—	74,85	32,68
«Малик»	—	90,06	83,20	«Чаноқ»	0,09	74,76	66,67
«Пискент»	0,08	88,33	97,09	1-«Боёвут»	—	72,63	76,68
«Социализм»	—	87,95	75,00	Киров номли	0,01	72,50	43,06
«Фарҳод»	0,36	79,80	88,40	3-«Боёвут»	0,07	67,87	86,09
1-«Далварзин»	0,17	79,53	85,47	2-«Боёвут»	0,03	53,79	67,17
				«Дружба»	—	45,71	8,29

ЛЕНИНЧИ „ИСКРА“ ВА ТУРКИСТОН

(Ленинчи «Искра» газетасининг 60 йиллиги муносабати билан)

XIX асрнинг сўнгги ойи, охирги ҳафталаридан бирида, аниқроғи 1900 йил 24 декабрда Лейпцигда нашр этилган «Искра» газетаси жаҳон пролетариати ва социал-демократлари ҳаётида муҳим тарихий воқеа бўлди.

Янги типдаги биринчи умумрус сиёсий газетаси «Искра» улуғ Лениннинг жонбозлиги, ғайрати ва шижоати билан дунёга келди. «Искра»нинг ташаббускори ва ташкилотчиси бўлган Владимир Ильич газетанинг ҳақиқий илҳомчиси, талабчан раҳбари ва бош редактори ҳам эди. Лениннинг иродаси, матонати туфайлигина газета ўзининг дастлабки уч йиллик (1900 йил декабрь — 1903 йил октябрь) фаолияти давомида пролетариатнинг революцион курашига изчил хизмат қилди, оппортунизмнинг хилма-хил кўринишларига қарши муросасиз курашди, ижодий марксизмнинг жанговар органи бўлиб турди.

Гарчи редакция составига Лениндан ташқари яна беш киши Г. В. Плеханов, Ю. О. Мартов, П. Б Аксельрод, В. И. Засулич ва А. Н. Потресовлар ҳам кирган бўлсада, улар редакциядан узоқда яшашар, газетага ўз ташаббуслари билан материал уюштириб бериш, кўмаклашиш у ёқда турсин, ҳатто редакция топшириғини ҳам ўз вақтида бажаришмас, кўпинча йироқдан қуруқ маслаҳат бериш билан чекланишарди. Шунинг учун редакция ишининг асосий оғирлиги Владимир Ильич зиммасига тушарди.

В. И. Ленин газетанинг йўналишини белгилар, ҳар бир сониинг планини тузар, авторлар қидириб топар ва уларга материаллар буюрар, мақолаларни таҳрир қилар, мухбирлар билан ёзишиб турар, газетани ўқувчиларга ўз вақтида етказиб туриш ҳақида қайғирар, бунинг устига тез-тез партия қурилиши, революцион ҳаракат ва унинг вазифаларига бағишланган мақолалар ёзарди. «Искра»нинг 1900—1903 йилларда нашр этилган 51 сонида Лениннинг 50 дан ортиқ мақоласи босилиб чиққан.

Партиямиз тарихида, Ватанимиз халқларининг озодлик учун кураши тарихида «Искра» газетасининг хизматлари катта. У заиф, пароканда тўгарак ва группаларни ягона марказга бирлаштиришда жанговар штаблик вазифасини ўтади; ишчилар ҳаракатини илмий социализм билан қўшиш ишига бошчилик қилди; чинакам пролетар революционерларини большевистик марказ атрофига жипслаштирди. Коммунистик партияни барпо этишда пойдевор бўлган тарихий II съездни тайёрлади; «учқундан аланга пайдо бўлади» сўзларини биринчи сонидан бошлабоқ ўзига доимий шиор қилиб олган ва бунга қаттиқ ишонган газета бутун Россия бўйлаб революция учқунларини сочди, барча меҳнаткашларни революцияга ундаб бонг урди, ишчилар синфи ва деҳқонларни чоризм билан бўладиган ҳал қилувчи жангларга тайёрлади.

«Искра» газетасининг тарихий хизматларидан яна бири шундаки, у марказий саноат шаҳарлари билан бир қаторда чор Россиясининг қолоқ чекка ўлкаларига ҳам алоҳида диққат қилди, у ердаги халқларни революция тўлқинига тортишда жонбозлик кўрсатди. «Искра»нинг эътиборини жалб қилган мазлум ўлкалардан бири бизнинг Туркистон эди.

«Искра» редакцияси билан Туркистон социал-демократлари ўртасида ёзишмалар бўлиб турган. Ҳатто Оренбург ва Тошкент шаҳарларида газетанинг «агентлар» тармоғи ҳам бўлган. Шу алоқалар натижаси ўлароқ Туркистондаги ишчилар ҳаёти ва ўлкадаги революцион ҳаракатнинг дастлабки қадамлари газетада бир қадар ўз ифодасини топган.

Туркистон ҳақидаги дастлабки материал «Искра»нинг 15-сонида (1902 йил 15 январь) берилган. Газетанинг шу сонидаги «Ишчилар ҳаракати хроникаси ҳамда фабрика ва заводлардан мактублар» бўлимида Оренбургдан битта корреспонденция ва бир хабар босилган.

Маълумки, 1901 йил ёзида Оренбург-Тошкент темир йўли қурила бошлаган эди. Корреспонденцияда ана шу қурилишдаги ишчиларнинг аҳволи баён қилинган.

Оренбургдан берилган иккинчи хабарда яҳудийларнинг ёвузлик билан бадарға қилинаётгани, натижада меҳнаткаш ҳунармандларнинг кўпи хонавайрон бўлаётгани айтилган. Бу шафқатсиз тадбир-чоралардан меҳнаткаш аҳоли ғазабланаётгани, ҳатто сенатга бир қанча шикоятномалар берилгани айтилиб, амалий ҳаракат бўлмагани таъкидланган.

Маълумки, собиқ Туркистон чоризмнинг сиёсий маҳбусларни сургун қиладиган ери эди. Кўпинча сургун қилинганлар Туркистонга келгандан сўнг ҳам ўз ишларини давом эттираверар, тўгараклар ташкил қилишар, маҳаллий аҳолини революцион ҳаракатга тортишарди. Ана шундайлардан бири Ярославль ишчилари ўртасида революцион тарғибот олиб борганлиги учун қамоққа олинган ва Оренбургга 3 йилга бадарға қилинган революционер Доливо-Добровольский эди. У Оренбургда ҳам революцион фаолиятини тарк этмайди. «Искра»нинг 1902 йил 1 июнда чиққан 21-сонида «революцион кураш хроникаси» деб аталган рубрика остида Оренбургдан кичик хабар берилган. Унда сургун қилинган Доливо-Добровольский яна қамоққа олинганлиги айтилади. «Искра» ўзининг 28-сонида яна шу рубрика остида Д. Добровольскийнинг Оренбург турьмасидан қочганлигини хабар қилади.

«Искра» редакцияси Тошкент темир йўли қурилиши масаласига 1903 йил февралида яна қайтади. Бу сафар газетанинг 33-сонидаги «Ижтимоий ҳаётимиз» бўлимида «Темир йўлларимиз қандай қурилаяпти» сарлавҳали имзосиз мақола берилган. Мақоланинг бошланиш қисмида бир талай газеталар Тошкент темир йўли қурилиши тез суръатлар билан илгарилаб бораётгани ҳақида хабарлар босаётгани, аммо мана шу «илгарилаш» қандай амалга оширилаётгани ҳақида лом-мим демаётгани айтилади. Редакция «илгарилаш»нинг мана шу томони ҳақида гапиришни ўз олдига мақсад қилиб қўяди. Автор аччиқ киноя билан ишчиларнинг пудратчилар томонидан шилинаётгани, ҳаддан зиёд оғир эксплуатация, номи барак деб аталувчи похол ёпилган ҳаз ертўлалар, чириб-сасиган маҳсулотлардан тайёрланаётган овқатлар ҳақида гапириб ўтирмасак ҳам бўлади, булар жуда оддий нарсалар дейди.

«Искра» газетаси бундан кейин ҳам Туркистондаги воқеаларни эътибордан қочирмади. Унинг 35-сонида (1903 йил 1 март), «Революцион кураш хроникаси» бўлимида Тошкентдан олинган кичик хабар берилган. Унда 1902 йил декабрь ойининг охирлари ва 1903 йил январь ойининг бошларида ялпи тинтув ўтказилганлиги ва Михин деган студент қамоққа олинганлиги айтилади. Газетанинг 40-сони (1903 йил 15 май) даги «Ижтимоий ҳаётимиз» бўлимида Тошкентдан каттагина корреспонденция берилган. Унда гимназистлар орасидаги уйғониш анча сезиларли тус олгани, бу эса губернаторликни жиддий хавфга солиб қўйгани, бир неча бор тинтувлар ўтказилгани ва айрим студентлар қамоққа олингани ҳақида батафсил маълумот берилади.

«Искра» газетасининг кўпгина сонлари Туркистонга етиб келганлиги ҳақида архив ҳужжатлари ва тарихий маълумотлар бор. У одатда Боку-Красноводск денгиз йўли орқали келтирилар ва ишчилар ўртасида яширинча тарқатиларди.

Тошкентлик ишчилардан Терентьев, Копцов, Корнюшинлар, самарқандлик Мулов деган киши Туркистонда «Искра»ни тарқатиш ишига катта ҳисса қўшганлар. Ҳозир ўзбек халқи маданияти ва санъати тарихи музейида ҳамда ЎзССР Марказий давлат тарих архивида «Искра»нинг ўша даврда тарқалган айрим нусхалари — 1, 10 ва 12-сонлари сақланмоқда. «Искра»нинг бу нусхаларида В. И. Лениннинг «Ҳаракатимизнинг энг муҳим вазифалари», «Каторга қоидалари ва каторга ҳукми», «Экономизмнинг ҳимоячилари билан суҳбат» каби программ мақолалари, бутун Россиядаги ишчилар ва деҳқонларнинг ҳаёти ва революцион ҳаракати ҳақида ранг-баранг материаллар бор.

«Искра» газетаси ва бошқа нолегаль адабиётларнинг Туркистондек чекка ўлкада тарқалиши катта аҳамиятга эга бўлди. Улар қоронғулик ва жаҳолат исканжасида қолган ўлка меҳнаткашларини ғафлат уйқусидан уйғотишда муҳим роль ўйнади.

* * *

Туркистонга марксистик адабиётлар юбориш ва Туркистондаги революцион ҳаракатни марказий большевистик газеталарда ёритиш традицияси кейин ҳам давом этди. Октябрь революциясигача чиқиб турган Ленин раҳбарлигидаги деярли барча марказий большевистик газеталар («Вперёд», «Пролетарий», «Новая жизнь», «Правда» ва бошқалар) редакцияси Туркистон билан алоқа қилган, газета ва адабиётлар юбориб турган, темир йўл деполари, устахоналаридаги ишчилар, казармалардаги солдатлар, ўқув юртларидаги гимназистлар ҳаётидан хабар ва корреспонденциялар бериб борган. Туркистондаги революцион курашнинг ҳар бир дадил қадами бу органларда ўз ифодасини топган.

Бу ажойиб ҳамкорлик туфайли Туркистон ўлкаси меҳнаткашлари рус пролетариатининг революцион курашига яқин турганлар, Россиядаги революцион кураш тўлқинидан озиқ ва далда олганлар. Туркистон меҳнаткашларини Улуғ Октябрь ғалабасига олиб келишда мана шу ажойиб ҳамкорликнинг ҳам каттагина ҳиссаси бор.

«Искра» традициясини изчиллик билан давом эттказаётган партиявий матбуотларимиз ижодкор совет халқининг коммунистик жамият қуришда қўлга киритаётган ажойиб ютуқлари ва меҳнат қаҳрамонликларини системали равишда ёритиб бормоқда.

Воҳид АБДУЛЛАЕВ,

КПСС МК ПЛЕНУМИ шарафига

МИРЗАЧЎЛНИ ГУЛЛАГАН ВОҲАГА АЙЛАНТИРАМИЗ

В. И. Ленин имзо чеккан декретдан

1. Россия тўқимачилик саноатининг пахта билан таъминланишини ошириш юзасидан тузилган иш плани тасдиқлансин, бу план қуйидаги тадбирларни ўз ичига олади: а) Самарқанд области Хўжанд уезди, Мирзачўлдаги 500 минг десятина ерни суғориш ва Далварзин чўлидаги 40 минг десятина ерни ўз ичига олган, Мирзачўлнинг рўпарасида Сирдарёнинг нариги қирғоғидаги ирригация системасини асосий иншоотлар билан таъминлаш...

Халқ Комиссарлари Советининг Раиси В. Ульянов (ЛЕНИН).

1918 йил, 17 май. Москва.

ТАЙЁР КАНАЛЛАР ЗАВОДИ

Чўлда нима арзанда, сув арзанда. Сув бўлмаганлиги учун ҳам уни кишилар чўл дейди. Бунинг устига чўлни кўр-кўрона ўзлаштириш ҳам мумкин эмас. Бу ерда амалга ошириладиган ирригация ва мелиорация тадбирларига ниҳоятда эътибор бериш лозим. Заводимизнинг бунёдга келишининг асл сабаби ҳам ана шунда. Мирзачўлда нима кўп — шўрхок ер кўп. Агар ўнги-сўлига қарамай, сув берилаверса, шўр ернинг бетига чиқиб кетади, натижада тупроқнинг состави бузилиб, экинларнинг ривожланишига салбий таъсир қилади. Биз тайёрлаётган маҳсулот ана шу камчиликларни олдини олишни кўзда тутади.

Заводимиз Иттифоқимиздаги росмана шундай корхоналарнинг тўнғичидир. Орасига мураккаб арматуралар қўйилиб, бетондан каналлар тайёрламоқдамиз Ҳозиргача умумий узунлиги 20 километрдан ортиқроқ тайёр канал ишлаб чиқардик. Эндиликда пахтакор хўжаликларда катта ариқлар қазиб овора бўлинмайди. Биз ишлаб чиқараётган каналлар бири-бирига уланиб, монтаж қилинади. Бунинг афзаллиги шундаки, ҳар йили ариқ қази, уни тозала, деб бош қотириб ўгирилмайди. Бизнинг каналлар бир умрга кетади. Темир-бетон ариқлардан оқаётган сув ерга сингиб, исроф бўлмайди. Бинобарин ернинг меллиоратив ҳолати бузулмайди. Ҳозиргача «Главголодностепстрой» ташкил этаётган янги 6-совхозда биз тайёрлаётган маҳсулотлар ўрнатилмоқда.

Корхонамизни Бекободга жойлашганлигининг ўзига хос бир сири бор. У ҳам бўлса нур ва энергия манбаи бўлган Фарҳод ГЭСи шу ерда. Бизни асосий хомашё — цемент билан таъминловчи комбинат шу ерда. Ниҳоят битмас-туганмас запасга эга бўлган қум-шағал манбаълари ҳам шу ерда. Заводимизни ўзига хос бир комбинат дейиш мумкин. Чунки қум-шағални ўзимиз қазиб оламиз, уни сортларга ажратамиз, бетон қоришмасини тайёрлаймиз, ниҳоят улардан зарур маҳсулотларни ишлаб чиқарамиз.

Корхонамиз янги, унинг кишилари ҳам янги. Лекин шунга қарамай меҳнатсевар коллективимиз мураккаб касбларни муваффақият билан ўзлаштириб, Мирзачўлни гуллаган бўстонга айлантириш учун олиб борилаётган умумхалқ курашига имкони борича кўпроқ ўз улуши, ўз ҳиссасини қўшиш иштиёқида тер тўкмоқда.

Шуни айтиш керакки, корхонанинг иккинчи навбати қурилиши жуда суст бормоқда .Бир қанча зарур асбоб-ускуналар, жумладан кўтарма кранлар, пайванд аппаратлари етишмаётир. Буларнинг ҳаммаси унумли ишлашимизга тўсқинлик қилаётир. Ҳозир коллективимиз кунига ҳар бири 6 метрлик 70—80 та тайёр канал ишлаб чиқармоқда. Кейинчалик бориб бу рақамни 200 тага етказишни мўлжалламоқдамиз. Ўз зиммасига масъулиятли вазифа юклангалигини чуқур англаган коллективимиз ишдаги қийинчиликларни енгиб, кўрсаткичларимизни тобора яхшилайдилар.

Н. ТУРУБАР,

«Главголодностепстрой»га қарашли темир-бетон заводининг бош инженери.

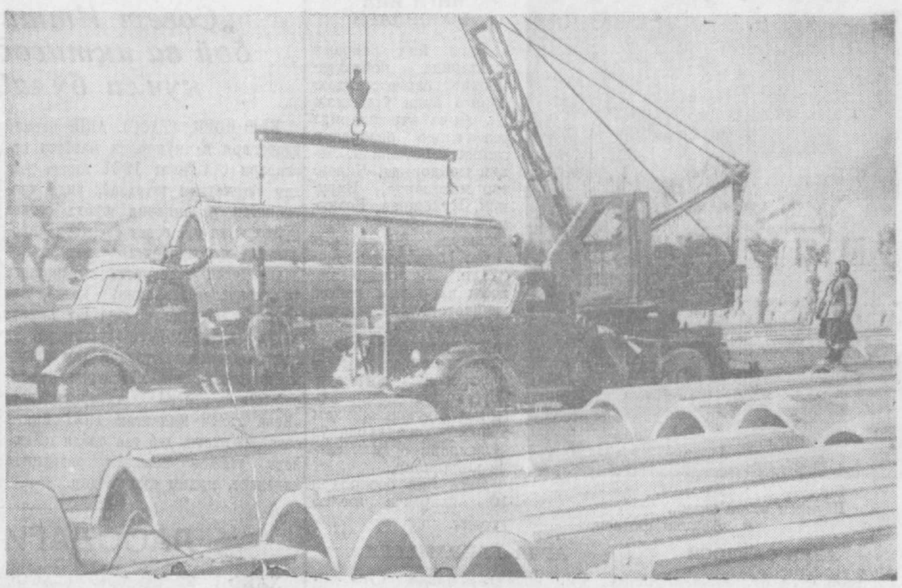

Темир-бетон заводида тайёрланган тайёр каналлар чўл бағрида янги ташкил этилган пахтакор хўжаликларга жўнатиш учун автомашиналарга ортилмоқда.

ЧЎЛГА ҲАЁТ БАҒИШЛОВЧИЛАР

ЛАВҲА

Тун чодирини йиғиб, аста-секин тонг ёриша бошлади. Экскаваторлар чироқлари нурини кесиб, Николай билан Шуранинг жиғига теккан туман тарқалиб, осмон биллюрдай мусаффо бўлиб кетди. Энди борлиқ ўзининг бутун гўзаллиги, салобати билан киши эътиборини ўзига тортар, қалбларга сеҳрли, ширин туйғу бахш этиб, ҳаёт кучоғига чорларди. Бироқ Боёвутнинг инжиқ, асов шамоли тинганича йўқ. У ҳуштак чалар, юз ва баданларни чимдилаб ўтар, қудратли экскаваторларнинг ҳайқириқларини ўз қанотига миндириб, узоқ-узоқларга элтиб ташларди.

Николай билан Шура туманли тун қўйнида бугун ҳам ҳар кунгидай киприк юмганлари йўқ. Эри-хотин — устоз ва шогирд экскавтор юрагини тўхтовсиз ҳаракатга келтириб, бир неча юз кубометр тупроқни канал ёқасидан улоқтириб ташлашди. Мана ҳозир улар гулхан ёқиб чой қайнатишаяпти. Ахир, тунни билан аччиқ изғиринда жунжиккан баданларни бир-икки пиёла ҳайноқ чой ичиб, бундоқ яйратиб олишмаса бўлмайди-да.

Хўв ана, одимловчи экскаваторнинг ҳайқириғи ҳам бир нафас тинди. Тоғ каби уйилган тупроқ ён бағрида аввал қуюқ тутун, сўнгра тонг шафоғи каби қизариб, гулхан алангаси кўзга ташланди.

— Ана Александрлар ҳам сменани тамомлашди, — деди шунда аста-секин сўнаётган гулханга бир-икки шох ташлар экан Шура.

— Ғайрат қилишди азаматлар, — Николай хотини узатган чойдан иштаҳа билан хўплаб деди, — осон эмас уларга.

Икки-уч кишидан иборат кичик бир бригада минг кишининг ишини қилади.

Николай ана шу гапни айтди-ю, нималардир хотирига тушиб, бир нафас узоқларга тикилиб қолди. Эри-хотин Самарқанддаги Хишров ГЭСи қурилиши тамомлангач: «Янги канал қурувчи кишилар сафида бўламиз, Мирзанинг чўлига ҳаёт суви оқизиб, бу ерларни боғу-бўстонларга айлантирамиз» деган олижаноб туйғу билан Янгиер шаҳрининг «Фарҳод» совхози биқинидаги котлованга ишга келишганида, бу ерга дастлабки кўчиб келган кишилардан Янгиерни ўзлаштириш учун бошланган кураш йиллари ҳақида кўп гаплар эшитган эди.

Улуғ Ватан уруши йиллари. Фронт бўйлаб гитлерчи босқинчиларга қарши мардонавор кураш қизғин давом этаётган бир пайтда Фарҳод канали қурилиши бошланди. Эҳ-ҳе, у даврдаги қийинчиликлар, дуч келган оғир сўқмоқлар. У вақтда ҳозиргидай бир ўзи минг азаматнинг кучига тенг экскаваторлар бор эди дейсизми?!

Хўв, қатор ҳад кўтарган салобатли бинолар, кун ботар томонда уфқлар билан туташиб кетган пахтазор водий, гектар-гектарлаб мевали боғлар. Мана шуларнинг ҳаммаси Фарҳод каналини лўм ва кетмон билан қазиб, тупроғини ҳоп ва замбил билан юқорига кўтариб, мардоналик кўрсатган, чўлга ҳаёт сувини оқизиб, Ильич нурини бахш этган ўн минглаб совет кишиларининг ғайрати, ҳимматти, иродаси, ватанпарварлик туйғуси билан бунёдга келган. Ҳа, бундан ўн йил илгари ўша Фарҳод каналидан котлованга сув келди, сув ўзи билан бирга ҳаёт олиб келди. Ўн йил ичида бунёдга келтирилган шу боғ-роғлар қўйнида ёз палласи бўлганмисиз! Нақадар оромбахш, нақадар қалбларга яқин диёр бу!

Мана, нималар ҳақида ўйлар, фикр юритар эди Николай. Орадан кўп вақт ўтгани йўқ. Бу ерга сменадошлар етиб келишди. Қудратли механизмларнинг овози трасса бўйлаб қайта парвоз қилакетди. Самосваллар турна қатор бўлиб ишга тушди. Саша Тоировни ҳамма дилидан ҳурмат қилади. Уни Саша деб чақиришларининг боиси ҳам ана шунда. Хушчақчақ йигит. Ғайрати жўш уриб турибди. У тенгдоши Ислом Ниёзов билан мусобақадош. Машиналар кузови экскаваторлар ковшини дамига тортаётган тупроқ билан дам-ба-дам тўлади, бир машинанинг ўрнини иккинчиси эгаллайди. Саша билан Ислом бугун ҳам олдинги сафда бўлиш, кечагидан кўра маррага кўпроқ қатнаш иштиёқида ўз самосвалларининг рулини маҳкам ушлашгач. Улар Николай Гуляев ва Шура Гуляеваларнинг тун бўйи бажарган ишларидан ҳурсандлар. Каналнинг дамбага яқин ёқаси кечагига кўра анча текис тортиб, ўзгача файз бахш этибди. Кундузги сменадагилар ҳам Николайдек. Шурадек, хўв анави одимловчи экскаватор машинистлари Иван Косенко, Александр Поповлардек бардош билан, сабот билан меҳнат қилинса, эртага канал бўйи янада ажиб тус олади.

Николайлар дам олиш учун отланаётганларида бу ерга канал қурилиши участка бошлиғи Семен Семенович келиб қолди. Ахир канал қурилиши улкан, минг-минглаб гектар ерга сув чашмаси оқизиш мақсадида бир неча участкада кураш кетяпти. Кишилар уч йилдан бери олиб борилаётган ана шу курашнинг натижаларини ҳафтада эмас, ҳатто кунига эшитиб туришни, билиб туришни исташади. Нега деганда ишингнинг самараси кўзга ташланса, дил қувонади, ахир.

Семен Семенович шу участкадаги экскаватор машинистларини, шоферларни бир нафасга йиғди. Уларга сўнгги маълумотларни айтиб берди.

— Мана, асосий ишимиз ҳам тамом бўлай деб қолди. Дамбани очиб, каналга сув оқизиладиган кун яқин, ўртоқлар, — дейди у.— Сизнинг ғайратингиз туфайли юз километрдан ортиқ узунликда, 75 метр кенгликдаги канал асосан қурилиб тамомланди. Ўйлаб кўринг, тасаввур қилинг. Бу ҳазил гап эмас! Сиз қурган каналдан секундига 300 кубометр сув оқади. Тошкент ва Самарқанд областларининг 250 минг гектар чўл ери сув билан баҳраманд этилади. Ҳозирнинг ўзида деҳқонлар 25 минг гектар янги ерни келгуси йил мўл ҳосили учун тайёрлаб қўйишди. Янги ташкил этилаётган колхоз ва совхозлар шу Жанубий Мирзачўл каналидан 18 шохобча орқали сув олади.

Бу ерда тўпланиб, ўзлари бажарган олижаноб ишлар ҳикоясини тинглаётган кишилар қалбида янги умид, янгича орзу куртаклари барг ёзарди. Яқиндагина Николайнинг дилида кезган фикрлар бошқаларнинг дилида ҳам ҳақиқатга айланиб борарди.

Ҳа, чиндан ҳам шундай. Яқин йиллар ичида ҳали инсон қадами етмаган чўл бағрида шу кишилар қурган канал сувидан, ҳаёт ва нур сувидан баҳра олган ерларда ҳаёт қайнай бошлайди. Ям-яшил ўрмонлар шувуллайди. Мевали боғлар ўз нози-неъмати билан минг-минглаб совет кишиларини баҳраманд этади. Пахтазор водилар бунёдга келиб, битмас-туганмас «оқ олтин» хазинасига айланади. Кўркам бинолар, обод қишлоқлар қад кўтариб, унда Ильич чироқлари порлаб туради.

Ана шунда шу каналга меҳнати сингган, манглай тери тўкилган Николай ва Шуралар, Иван ва Александрлар, Ислом ва Сашалар «бу ишда бизнинг ҳам муносиб ҳиссамиз бор» деб фахрланиб айтиша олади.

У. ЖОНГИТОВ,
И. СУЛАЙМОНОВ,

Янгиер шаҳри, «Голоднэстепгэсстрой».

Суратда: «Главголодностепстрой»га қарашли Бекобод шаҳридаги темир-бетон заводи бетон цехининг илғор ишчиларидан бир группаси (чапдан ўнгга): Татьяна Спирина, Геннадий Соколов, Александр Конавалов, Костя Ким ва Ислом Очилов ўртоқлар. Булар смена топшириқларини муттасил 140—150 процентга етказиб адо этмоқдалар.

Мирзачўлда қурилиш индустрияси корхоналарини вужудга келтириш, юксак даражада механикалаштирилган ва техника жиҳатдан мукаммал суғориш системаларига, обод уй-жой ва маданий-маиший объектларга эга бўлган илғор корхоналар сифатида пахтакор совхозлар қурилишини комплекс асосида уюштириш зарур деб топилсин.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Ўзбекистон ССР, Қозоғистон ССР ва Тожикистон ССРда Мирзачўлни суғориш ва ўзлаштириш соҳасидаги ишларни янада кенгайтириш ҳамда жадаллаштириш тўғрисида»ги қароридан.

УЛКАН ҚУРИЛИШЛАР УЧУН

Бугунги кунда Мирзачўлда бўлган киши унинг қиёфасини таний олмайди. Ўлкан чўлнинг қаёғига назар ташламанг, ҳамма ерда кети кўринмас қурилишларга кўзингиз тушади. Ҳа, неча асрлардан бери жонсиз ётган бу чўл ўзгармоқда, унга совет кишилари ўзларининг фидокорона меҳнатлари билан жон ато қилмоқдалар.

Янги-янги каналлар, ариқлар қазилиши билан янги-янги пахтакор хўжаликлар бунёд этилмоқда. Бу ерга республикамиздангина эмас, балки Иттифоқимизнинг турли районларидан мана мен деган азаматлар чўлни бўйсундиришни ўз олдиларига мақсад қилиб, доимий яшаш учун кўчиб келдилар.

КПСС Марказий Комитети ва ССР Иттифоқи Министрлар Советининг Мирзачўл ерларини ўзлаштириш ҳақидаги тарихий қарори чиққанидан бери ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Лекин қудратли техника билан қуролланган кишиларимиз ана шу қисқа муддат ичида асрлар қила олмаган улкан ишларни амалга оширдилар. Чўлнинг қоқ юрагида янги социалистик шаҳар — Янгиер ўз салобати билан қад кўтариб турибди. Янги ташкил этилган хўжаликларда қанчадан-қанча қурилиш ишлари олиб борилмоқда.

Буларнинг ҳаммаси табиийки, ўз навбатида бинокорлик материалларига бўлган эҳтиёжни ниҳоятда ошириб юборди. Тошкент, Чирчиқ ва республикамизнинг бошқа шаҳарларидан келтирилаётган ғишт ошиб бораётган эҳтиёжни қоплай олмай қолди. Бундан ташқари узоқ районлардан Мирзачўлга бинокорлик материаллари ташиб келтириш анча миқдорда чиқимни талаб қилади. Ана шулар ҳисобга олиниб, Мирзачўлда бинокорлик материаллари ишлаб чиқарадиган бир қанча йирик-йирик корхоналар бунёдга келтирилмоқда. Ҳали яқиндагина ишга туширилган бизнинг ғишт заводимиз ана шу корхоналардан биридир.

Заводимиз ҳозирги замоннинг энг янги техникаси билан ускуналанган. Бу ерда ишлаб чиқаришнинг асосий процесслари, даставал оғир ва кўп меҳнат талаб қиладиган ишлар механизациялаштирилган. Биз қанчалик кўп ғишт тайёрлаб берсак, собиқ чўлда шунчалик кўп уй-жой бинолари қад кўтаради. Ана шуни яхши тушунган коллективимиз ишлаб чиқаришни пухта ўзлаштириб олиб, ғайратга-ғайрат қўшиб меҳнат қилмоқда. Ҳозиргача чўлдаги улкан қурилишлар учун қарийб 25 миллион дона пишиқ ғишт ишлаб чиқардик.

Келгусида қурилиш ишлари ҳажми янада кенгаяди. Шуни ҳисобга олиб, корхонанинг иккинчи навбати қурилмоқда. Иккинчи печь йилига 28 миллион донага етказиб ғишт тайёрлаб беради. Уни келгуси йилнинг биринчи ярмида ишга туширишни мўлжаллаб турибмиз. Заводимиз тўла қувват билан ишлай бошлагач, у шу хилдаги корхоналар ичида энг йирик заводлардан бири бўлиб қолади.

Ёш, лекин уюшган ва аҳил коллективимиз партиямиз Марказий Комитетининг навбатдаги Пленуми шарафига социалистик мусобақани кун сайин авж олдирмоқда.

Бунда смена мастери ўртоқ Тўрақулов бошлиқ бригада аъзолари ҳаммага намуна кўрсатмоқдалар.

Чўлни гуллаб-яшнаётган бўстонга айлантиришдан ҳам олижаноброқ иш борми дунёда! Ҳозир ана шу мақсадда умумхалқ кураши давом этмоқда. Бу олижаноб ишга ўз ҳиссасини қўшаётганлиги билан коллективимизнинг ҳар бир аъзоси ҳақли равишда фахрланади.

Н. СОБИРОВ,

Бекободдаги ғишт заводи партия ташкилотининг секретари.

Ерга-ер қўшмоқдамиз

Совхозимиз ишчилари ва механизаторларининг ўз олдиларига қўйган мақсадлари — пахтачиликни ривожлантириш билан бирга асрлар бўйи гиёҳ унмаган чўлни ўзлаштира бориб, уни серҳосил экин майдонларига айлантиришдан иборат.

Хўжалигимиз ҳали ёш. Унинг ташкил топганига бор-йўғи уч-тўрт йил бўлди. Шу давр ичида талайгина режалар амалга оширилди.

Илгари бизнинг хўжалигимизда ишлаш хоҳиши билан келган кишилар дастлабки қийинчиликларга дуч келишди. Аммо улар бу қийинчиликларни ўзларининг ғайратлари, фидокорона меҳнатлари билан енгдилар. Чўл ўрнида кўркам, обод қишлоқларни бунёдга келтирдилар. Ҳозир совхозимизга келган кишилар уч-тўрт йил ичида юз берган ажойиб ўзгаришларнинг шоҳиди бўладилар. Янги турар-жой бинолари, мактаблар, клублар, кутубхоналар, кинотеатр бинолари қад кўтарди.

Дастлабки йили бир ярим минг гектардан ортиқроқ пахта майдонига эга эдик. Бу йил қарийб 3 минг гектар ердан ортиқ ерда «оқ олтин» етиштирдик. Ҳали бу бизни қаноатлантира олмайди. Мирзачўлни бутунлай бўйсундириш, уни боғу бўстонларга, пахтазор водиларга айлантириш йўлида олиб борилаётган катта курашга муносиб ҳиссамиани қўшамиз.

Ишчи ва механизаторларимиз 1961 йилда пахта майдонини яна 2 минг гектарга кенгайтиришни мўлжалламоқдалар. Шу кеча-кундузда ана шу мақсадни амалга ошириш йўлида кураш бормоқда.

Аҳил коллективимиз ўз мақсадига эришади, чўлни чекинтириб, уни серҳосил далаларга айлантиравeради.

П. БОТИРОВ,

Янгиер шаҳридаги «Фарҳод» совхозининг директори.

Суратда: Жанубий Мирзачўл канали. Экскаватор машинисти Иван Иванченко ўз дўсти Иван Соколовга янги қурилишларни кўрсатмоқда.

М. Нуриддинов фотолари.

ИШЛАБ ЧИҚАРИШ МАДАНИЯТИНИ ЯХШИЛАЙЛИК

Касаба союзлари Тошкент область Советининг яқинда бўлиб ўтган пленумида ишлаб чиқариш маданиятини яхшилаш масаласи атрофлича муҳокама қилинди. Пленумда Олтин топган мис-қўрғошин комбинати бош инженери К. Цветков, «Ташкенткабель» заводи бош инженери Н. Костриков, «Узбекшахтострой» тресги бошқарувчиси Т. Ханин, Бекобод цемент комбинатининг директори Н. Ополеник ўртоқларнинг докладлари тингланди.

Пленум қатнашчилари бирқанча корхона раҳбарлари ва касаба союз ташкилотларини ишлаб чиқариш маданиятини яхшилаш бўйича катта камчиликларга йўл қўяётганликлари учун қаттиқ танқид қилдилар, шу билан бирга ҳар бир завод, фабрика ва цехда ишлаб чиқариш маданиятини яхшилаш, ишчиларнинг унумли меҳнат қилишлари учун нормал шароитларни вужудга келтириш йўлида қандай тадбирларнинг амалга оширилиши лозимлигига катта эътибор беришди.

Музокараларда «Ташсельмаш» заводи касаба союз комитетининг раиси Р. Губайдуллин, бинокорлик материаллари ва қурилиш ходимлари область касаб союз комитетининг раиси И. Забиров, Тошкент каноп фабрикасининг директори П. Харитонов, Тошкент давлат медицина институтининг профессори Т. Турсунхўжаева, медицина ходимлари, область касаба союз комитетининг раиси М. Турсунов ўртоқлар чиқиб сўзлашди. Улар ишлаб чиқариш маданиятини яхшилашга қаратилган конкрет таклифлар киритдилар.

Пленумда муҳокама қилинган масала юзасидан кенгайтирилган қарор қабул қилинди.

Пленум ишида Тошкент область партия комитетининг секретари ўртоқ Веселов қатнашди.

РЕСПУБЛИКА РЕНТГЕНОЛОГ ВА РАДИОЛОГЛАРИНИНГ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Тошкентда республика рентгенолог ва радиологларининг биринчи конференцияси бўлиб ўтди. Конференция ишларида Ўзбекистоннинг ҳамма областлари ва Қорақалпоғистон АССР дан келган 400 дан ортиқ олим ва врачлар қатнашди.

Рентгенология, радиология ва онкология илмий-текшириш институтининг директори, профессор Жўра Абдурасуловнинг асосий доклади эътибор билан тингланди. У Ўзбекистон медикларининг рентген-радиология хизмати тажрибаларини умумлаштириб берди. Ўртоқ Абдурасулов раҳбарлик қилаётган институт коллективининг ракшунослик соҳасидаги илмий ишлари ҳаммада катта қизиқиш уйғотди.

Конференция мажлисларида медицинанинг шу муҳим соҳасида ишлаётган 50 дан ортиқ етук мутахассисларнинг докладлари ҳам тингланди ва муҳокама қилинди. Рентгенология ва радиология хизматини яхшилашга қаратилган тадбирлар белгиланди.

Товар обороти плани бажарилди

Ўзбекистон пойтахтидаги савдо ташкилотлари ва корхоналарининг коллективлари КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленумини муносиб кутиб олиш учун курашиб, 1960 йил товар обороти планини социалистик мажбуриятда кўрсатилганидан бир кун илгари, 19 декабрда тўла бажардилар.

Социалистик мусобақада Куйбишев ва Октябрь райпишчеторги, Ташлимводторг ва Ташплодоовошчтрест коллективлари айниқса юқори кўрсаткичларни қўлга киритдилар. Бу мусобақа пешқадамлари йиллик товар оборот планини декабрь ойининг биринчи ярмидаёқ бажариб қўйган эдилар.

Тошкентдаги 50-мактабда ўқувчиларга турли касблар ўргатилаётир. Суратда: мактабнинг 9 «А» синф ўқувчилари Л. Гулиева ва Х. Исомиддинова механика устахонасидаги токарлик станогини бошқармоқдалар. И. Гильдин фотоси.

Бу ҳам пахта чиқитларидан

Пахта чиқитларидан синтетик маҳсулот БОВ-1 универсал синтетик елими тайёрланди. Бу елим Бутуниттифоқ пластмасса илмий-тадқиқот институтининг ходими Ф. Б. Борисов ва Фарғона полимерлар тармоқ лабораториясининг бошлиғи Н. Н. Остер-Волков томонидан яратилди.

Бу елимга ҳароратнинг кескин даражада ўзгариши таъсир қилмайди, кимёвий таъсир кўрсатадиган моддаларнинг таъсирига чидамли, металл, керамика, ёғоч, асбо-цемент ва шиша-пластикаларни аъло даражада ёпиштиради. Янги хил елим ана шу ажойиб хусусиятлари билан бирга, ҳозир ишлатилаётган елим нархидан тахминан 3 баравар арзондир.

Ҳозир Фарғона гидролиз заводида янги хил елимни ишлаб чиқариш учун ускуналар монтаж қилиш ишлари тамомланмоқда.

„Муштум“нинг янги сони

Ҳажвий журнал «Муштум»нинг 24-сони шоир Ғафур Ғуломнинг «Янги йил саломи» шеъри билан очилади. Бу сонда «ишламасдан тишлаганлар» рубрикаси остида Р. Мурод, З. Шокировнинг «Ғилдираксиз Победа» ва «Махфий бозор» чайқовчилари» сарлавҳали танқидий мақоласи берилган.

Журналда С. Равшановнинг «Балиқ сайили» сарлавҳали материали босилган. Унда Бухоро шаҳар савдо бўлимининг мудири Г. Мирзабоев шаҳар меҳнаткашларини балиқ билан таъминлашга аҳамият бермаётганлиги танқид остига олинган. А. Исомиддиновнинг «Жоҳил» сарлавҳали фельетонида эса Қорақалпоғистон АССР Қўнғирот районида эскилик қолдиқларини тарқатувчи жоҳиллар фош этилган.

Бундан ташқари, журналда Т. Алимов ва С. Маҳкамовларнинг «Дўст ачитиб гапирар», Ч. Исроилов ва М. Абдураҳимовларнинг «Қатиқ ичган қутилди...», О. Ҳусанов, Д. Муллаевнинг «Менинг юлғичликларим» сарлавҳали материаллари бор.

«Келинг бир кулишайлик» рубрикаси остида А. Зайниддиновнинг «Чалпак» номли мева пайрави берилган. Унда мева бозорда чайқовчилик қилувчи шахслар устидан кулинади. Шунингдек Ғайратийнинг «Индамади», Маҳмуд Раҳмоннинг «Муборак», Акмал Пўлатнинг «Иғвогар», Усмон Умарзоданинг «Мирбадалнинг қиссаси» номли сатирик ва юмористик шеърлари ҳамда рассомлардан Уста Камол, Д. Синицкий, А. Назаров, П. Касьянов, С. Мальт, Н. Иброҳимов, М. Воробейчиковларнинг кулгили карикатуралари босилган.

ЯНГИ ЙИЛ ТАРАДДУДИ

Шуниси яхши экан...
А. Абалян фотоси.

Шаҳримиз меҳнаткашлари учун 2 миллион сўмдан ортиқ арча безаклари келтирилган.

ЯНГИ ЙИЛ БОЗОРЛАРИ

Янги йил байрами кунларида пойтахтимизнинг барча майдонларига арча ўрнатилади. Арча атрофларида эса савдо бозорлари ташкил қилинади. Ленин майдонида, Чиланзор массивида, Беруний, Куйбишев, Комсомол ва бошқа майдонларда 50 га яқин савдо будкалари ишлайди. Бу савдо шохобчаларида район пишчеторглари, гастроном, «Ташпромторг», универмаг, «Ташплодоовошчтрест» маҳсулотлари сотилади. Шунингдек союзпечать ва китоб дўконлари ҳам ана шу жойларда ўз бўлимлари орқали савдо қиладилар.

Янги йил бозорлари 10 январгача ишлаб туради.

АРЧА САВДОСИ

Улуғвор етти йилликнинг учинчи йили бошланишига саноқли кунлар қолди. Ҳамма янги йил байрами тараддудида. Ҳар ким ҳам ўз оиласи, дўст-биродарлари билан яшил арча атрофида умр дафтарининг янги саҳифасини очади. Шу кунларда ана шу янги йил меҳмони—арча савдоси авжида. Меҳнаткашларни арча билан таъминлаш мақсадида шаҳар савдо бошқармаси пойтахтимиздаги Госпиталь бозори, Беруний, Театр майдонларида, тўқимачилик комбинати, «Узбексельмаш» заводи ва бошқа жойларда арча билан савдо қилувчи 20 дан ортиқ пункт очган. Ҳозиргача аҳолига 30 мингдан ортиқ арча сотилди. Яна Россия ўрмонларидан 40 мингга яқин яшил меҳмон келтирилди.

ХИЛМА-ХИЛ БЕЗАКЛАР

Шу кунларда пойтахтимизда арча савдоси билан бирга безаклар савдоси қизғин тус олган. Марказий универмаг, «Болалар дунёси» ва «Ташпромторг»га қарашли кўпгина магазинларда кўзни қамаштирувчи хилма-хил арча безаклари сотилаётир.

Иттифоқимизнинг Москва, Ленинград, Львов ва бошқа шаҳарларидан келтирилган рангба-ранг безаклар харидорлар диққатини жалб қилмоқда. Карнавал кийимлари, пахтадан ясалган арзон нархдаги ўйинчоқлар, чиройли қилиб шишадан ишланган турли безаклар, ҳар хил рангдаги лампочкаларни харидорлар мамнуният билан сотиб олишяпти.

АРЧА БАЙРАМЛАРИ

Бир неча кунлардан сўнг чиройли безатилган минглаб арчалардаги рангба-ранг чироқлар ёндирилади. Қишки каникул кунларида болалар яхши дам оладилар. Ҳамма маданият саройларида, клубларда, корхоналар, муассасалар, колхоз ва совхозларнинг маданият уйларида, қизил бурчакларда ва уй бошқармаларида янги йил арча байрамлари, кечалар ўтказилади. Буларда минглларча болалар иштирок этадилар. Пойтахтимизнинг касаба союз ташкилотлари томонидан уюштириладиган умумшаҳар янги йил арча байрамларида кўплаб ўқувчилар қатнашади.

Каникул кунларида бир қанча қизиқарли тадбирлар ўтказилади. Совет халқининг қаҳрамонона ўтмиши ва ҳозирги ҳаётига бағишланган кинофестиваллар, фан ва техника муваффақиятлари ҳақида олимларнинг суҳбатлари, ёзувчилар, рассомлар, композиторлар, артистлар, ихтирочилар билан учрашувлар ўтказилади. Болалар учун тарихий ёдгорлик жойларига экскурсиялар уюштирилади. Улар йирик саноат корхоналарини бориб кўрадилар.

Театрларда болалар учун янги программалар тайёрланаётир.

Каникул кунларида пойтахтимиздаги дам олиш уйлари базасида қишки пионер лагерлари очилади.

З. МУҲАММАДЖОНОВ.

ТЕЖАЛГАН ЧАРМДАН ЮЗ МИНГ ЖУФТ ПОЙАФЗАЛ

Тошкентдаги 1-пойафзал фабрикаси йил бошидан бери тежалган чармдан 100 минг аҳолиси бўлган бутун бир шаҳар учун туфли тайёрлаб берди. Бу совғага коммунистик меҳнат зарбдорлари, бичиқчилар Мажид Толипов ва Анна Макарова катта ҳисса қўшдилар. Улар ўйлаб топган бичиқнинг оригинал усуллари ҳар 30 жуфт заготовкадан қўшимча бир жуфт пойафзал учун материал тежаб қолиш имконини беради. Ёш ишчилар ўзларининг устози — кекса бичиқчи Л. А. Шварц билан муваффақиятли мусобақалашмоқдалар. У фабрикада ишлаган чорак аср мобайнида икки миллион сўмлик чарми тежаб қолди. (ЎзТАГ).

Агрономларнинг область семинари

Район пиллакашлик идоралари старший агрономлари ва участка агрономларининг Тошкентда бўлиб ўтган 6 кунлик семинари ўз ишини тамомлади. Машғулотларда 77 киши қатнашди. Семинар машғулотларида оқ нав пилла қуртлари боқиш агротехникаси, баргнинг сифатини яхшилаш, пилла ҳосилининг таннархини камайтириш ва бошқа темалар муҳокама қилинди. Бу тўғрида биология фанлари кандидати Гребенская, иқтисод фанлари кандидати Хафизов, пиллачилик илмий-тадқиқот институти директорининг ўринбосари Суханов ўртоқлар, тажрибали илмий ходимлар лекция ўқидилар.

Семинар қатнашчилари Тошкент ипак фабрикаси ва шаҳардаги бошқа саноат корхоналари ҳамда маданий-оқартув муассасаларининг ишлари билан танишдилар.

Г. АЛЬМУҲАМЕДОВ.

ДАРД КЎРМАЙ ДЕСАНГИЗ

Агар кишилар турли транспорт воситаларидан камроқ фойдаланиб, кўпроқ пиёда юрсалар, қанчадан-қанча касалликларнинг айниқса юрак-қон томир системаси касалликларининг олди олинган бўлиши ҳақида тез-тез ўйлаб тураман.

Сайр қилаётган киши ўзининг нафас олиши активлашаётганлиги, организм кўп миқдордаги кислородни сингдираётганлиги, нафас олиш органларининг мустаҳкамланаётганлигини сезмайди. Ҳатто қисқа давом этган сайрдан сўнг ҳам модда алмашиш тезлашади, организм тўқималари ва ҳужайраларида оксидланиш процесслари кучаяди.

Пиёда юришнинг, айниқса, юрак-қон томир системаси фаолиятининг яхшиланишида аҳамияти катта.

Шуни эсдан чиқармаслик керакки, пиёда юрилган вақтда оёқ мускулларининг ҳолати ритмик равишда ўзгариб туради. Бу ўз навбатида организмда турғунлик ҳолатининг вужудга келишига қаршилик кўрсатиб, қон айланиш жараёнларини тезлаштиришга таъсир қилади.

Йирик рус клиницисти ва хирурги Разумовский сайр қилиш, айниқса, юраги касал кишилар учун ҳар қандай бошқа жисмоний машғулотдан ҳам фойдали эканлигини таъкидлаган эди. Албатта, сайр қилиш чекланган бўлиши керак.

Пиёда юриб сайр қилишдан трамвай, троллейбус, автомобилда юришни афзал кўрадиган кишиларнинг ҳаётда кам ҳаракат қилишга кўникиб қолишлари ачинарли ҳол эмасми? Бундай кишиларда аста-секин, аввало ўпка ҳамда юракнинг функциональ фаолияти сезиларсиз бузилиб боради, овқатни кўп еганда эса семириш бошланади. Бу томирларда гипертония касаллиги ва склеротик ўзгаришларнинг вужудга келишига ёрдам беради.

Айрим илмий ходимларда, бемор санаторий ва дам олиш уйларида бўлиб, илгариги кам ҳаракатланувчи ҳаётга қайтса, биринчи класс курортларда даволаниш, энг яхши шифобахш сувлар ҳам зарур эффект бермайди, деган фикр туғилаётганлиги бечиз эмас.

Бу, ҳам ижобий, ҳам салбий барча ҳаётий процессларнинг вужудга келиш манбаи бўлган марказий нерв системасининг фаолиятига ҳам тааллуқлидир. Ҳеч қандай дори-дармон кундузги ақлий меҳнатдан чарчаган миями кечки пиёда сайрдек тез тинчлантиролмайди. Шунинг учун ҳам пиёда юриш нерв системасига таъсир қилувчи метод сифатида марказий ва периферик нерв системасидаги турли хил касалликлар ва функционал бузилишларни даволашда зарур воситадир.

Ўрта ва катта ёшдаги кишилар учун системали равишда пиёда юриш айниқса фойдалидир. Эрталаб пиёда юриш катта ёшдагилар учун гигиеник гимнастика қилишнинг ўрнини босади. Шунинг учун ҳам бу нарса умумий режимнинг зарур қисми бўлиб қолиши керак.

Ҳар куни, об-ҳаво шароитидан қатъий назар, турлича масофаларга мунтазам сайр қилиб туриш керак. Сайрнинг қанча вақт давом этиши, масофанинг узоқ-яқинлиги, юришнинг тезлиги кишининг ёшига ва унинг умумий тайёргарлигига боғлиқ. Юрилаётганда тўғри ва чуқур, енгил ва эркин нафас олиш керак. Букчайиб, елкаларни тушириб, кўкракни кериб юрмаслик лозим. Умуман, киши ўзини енгил ва эркин ҳис қилиши керак.

Нерв системасининг тинчланишига таъсир қилувчи секин юриш юрак урушини минутига тахминан 80 мартага яқинлаштиради, тез юрилганда эса 120 мартагача етади.

Сайрни секин юриш билан бошлаш, юрак-қон томир системасининг ҳаракатига қараб уни тезлаштириб бориш тавсия этилади. Ўрта ва катта ёшдаги кишилар учун соатига 2—3 километр йўл босиш энг яхши масофа ва тезлик ҳисобланади.

Эрталабки соатларда шаҳарнинг сокин кўчалари бўйлаб пиёда ишга бориш, мусаффо ҳаводан тўйиб-тўйиб нафас олиш айниқса фойдалидир. Шошилмасдан, бамайлиҳотир бир неча марта шундай сайр қилсангиз ўзингизни анча тетик ҳис этасиз. Кечқурунги сайр эса марказий нерв системасини ухлаш олдидан тинчлантиришнинг энг яхши омилидир. Врачнинг сизга мунтазам сайр қилиб туриш зарурлиги ҳақидаги маслаҳатини кутиб ўтирмаслик керак. Камдан-кам пиёда юрадиган кўпчилик кишиларнинг семириши, юраётган вақтда оёқ бўғинларининг зирқираб оғриши, бод касалига дучор бўлиши ҳансирашидан кейин бундай маслаҳатлар ҳам кечиккан бўлади.

Ҳар куни, мунтазам равишда сайр қилиш кишининг ана шундай касалликларга дучор бўлишининг олдини олади. Дард кўрмай десангиз, кўпроқ пиёда юринг.

И. САРКИЗОВ-СЕРАЗИНИ,
профессор, медицина фанлари доктори.

Халқаро аҳвол

„Совет Иттифоқи тобора бой ва иқтисодий жиҳатдан кучли бўлиб бормоқда“

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). АҚШ расмий доиралари ва кўпчилик матбуот органлари СССРнинг 1961 йилги давлат бюджетини шарҳлаб, унда келтирилган рақамларни шубҳа остига қўйишга ва гўё совет бюджети «пропаганда мақсадларига» хизмат қилади, деган таассурот туғдиришга уринмоқдалар. Лекин, ҳатто, Вашингтон бошлаган ана шу кампанияда қатнашаётган газеталар ўз пропагандаларига ўзлари ҳам ишонмаётганликларини кўрсатувчи эътирофларни босиб чиқармоқдалар. «Кеча эълон қилинган 1961 йилги совет бюджети, деб тан олади «Нью-Йорк таймс» газетаси редакцион мақолада, муҳим ҳужжатдир...

Капитал маблағ сарфлашнинг, айниқса истеъмол товарлари ишлаб чиқариш соҳасида капитал маблағнинг оширилиши катта аҳамиятга эгадир. Истеъмол товарлари ишлаб чиқаришга кўп вақтдан бери эътибор бермай келар эдилар. Кўп капитал маблағ сарф қилиш совет экономикасининг тез ўсишига асос бўлган эди. Бунда оғир саноатга кўплаб капитал маблағ сарф қилиниб келди. Бу хусусият янги бюджетда ҳам сақланиб қолди».

«Янги бюджет, — деб ёзади мақола охирида газета, — Совет Иттифоқи тобора бой ва иқтисодий жиҳатдан кучли бўлиб бораётганлигини яққол кўрсатади».

ЛАОСДАГИ ЖАНГЛАР

ХАНОЙ, 22 декабрь. (ТАСС). Вьентьян ҳимоячилари ҳар қарич ерни ҳимоя қилиб ва душманга оғир талофатлар етказиб, беш кун қаҳрамонона жанг олиб борганларидан кейин, Лаос ватанпарварлари капитан Конг Ле қўмондонлигида курашни давом эттириш учун пойтахтни ташлаб чиқдилар. Катта афзалликларга эга бўлган душманга қарши Вьентьян армияси ва аҳолисининг ана шу қаҳрамонона кураши катта ғалаба бўлди.

Вьентьян учун жанг Лаос миллий революцияси тарихида армия ва Лаос пойтахти аҳолиси ватанпарварлиги ва жасоратининг муқаддас символи тарзида абадий сақланади.

Капитан Конг Ле қўмондонлиги остидаги король армиясининг қисмлари, Патет-Лао қуролли кучлари ва Лаоснинг барча ватанпарвар кучлари қонуний Лаос ҳукумати ҳамда тинчлик, бетарафлик, миллий иноқлик ва бирлик комитети теварагига жипсланиб, курашни давом эттиришга қатъий бел боғладилар.

Биз ишонамизки, деб ёзади Вьетнам халқ армиясининг органи «Куан дой нян зан» газетаси, Лаос пойтахтининг ҳимоячилари қаҳрамонона курашдан кейин Вьентьянни вақтинчагина ташлаб чиқдилар ва тезда озод қилинган шаҳарга қайтадилар. Революциянинг ва тарихий тараққиётнинг муқаррар якуни шундай бўлади ва ҳеч қандай реакцион кучлар, шу жумладан Америка империалистлари, бунга халақит беролмайдилар.

ПЕКИН, 22 декабрь. (ТАСС). Синьхуа агентлиги мухбирининг хабар беришича, Патет-Лао жанговар қисмларининг олий қўмондонлиги ҳарбий ҳаракатлар тўғрисида маълумот эълон қилди. Маълумотда айтилишича, Патет-Лао жанговар қисмлари Каммон вилоятидаги операциялар вақтида Ланг-Кхангедаги душман таянч пунктини яксон қилдилар ва душманнинг икки ротасини тор-мор келтирдилар. Кўп миқдорда қурол-яроғ ва ҳарбий материаллар қўлга туширилди.

Патет-Лао жанговар қисмлари, шунингдек Па-Куой таянч пунктига ҳужум қилдилар ва душманнинг бир ротасини қириб ташладилар.

Туркияда норозилик намойишлари

ИСТАМБУЛ, 22 декабрь. (ТАСС). Искандарунда Отатурк ҳайкалининг портлатилиши бутун Туркияда норозилик намойишларининг қудратли тўлқинини келтириб чиқарди. Кеча кечқурун Истамбулдаги ўқув юртларининг минглларча студентлари қўлларига байроқ ва машъаллар кўтариб, шаҳар кўчаларидан юриб ўтдилар ва «Отатурк, биз сенинг йўлингдан борамиз» деб барала қичқирдилар. Сўнгра, Тақсим майдонида кўп кишилик митинг бўлди. Митингда Отатурк сафдошлари нутқ сўзладилар.

ВЕНЕСУЭЛАДАГИ ВОҚЕАЛАРГА ДОИР

НЬЮ-ЙОРК, 22 декабрь. (ТАСС). Информация агентликларининг Каракасдан хабар беришларича, армия президент Бетанкур ҳукуматини ағдариб ташлашга қаратирган давлат тўнтаришига уринишни бостиришга муваффақ бўлган. Охирги хабарлардан бирида айтиладики, исёнчилар раҳбари — лейтенант Лисардо Маркес Перес ва ўтмишда Перес Хименес диктатураси билан боғлиқ бўлган яна бир неча офицер асир олинган.

Хабарларда кўрсатилишича, исёнчилар Перес Хименес диктатурасининг Модело турмасидаги кўпгина тарафдорларини озод қилишни ўзларининг энг яқин вазифалари қилиб қўйганлар.

«НИКАРАГУАДАГИ АҲВОЛ ДАҲШАТЛИДИР»

ГАВАНА. (ТАСС). Пренса Латина агентлиги мухбирининг Рио-де-Жанейродан хабар беришича, бу ерга келган Никарагуа муҳожирлари хабар бермоқдаларки, «Никарагуадаги аҳвол даҳшатлидир. Турмалар диктатура душманлари билан тўлиб кетган ва уларни доимо қаттиқ қийноқларга дучор қилмоқдалар». Мамлакатда диктатурадан умумий норозилик ўсмоқда. Бу норозилик, дейдилар муҳожирлар, яқин вақт ичида муқаррар равишда «мавжуд режимни батамом ағдариб ташлаш» учун янги революцион чиқишга айланиши керак.

САУДИЯ АРАБИСТОНИДА ҲУКУМАТ КРИЗИСИ

ДАМАШҚ, 22 декабрь. (ТАСС). «Алваҳда» газетасининг хабар беришича, король Сауд Саудия Арабистонининг бош министри шаҳзода Файсал ва унинг кабинет аъзолари истеъфо берганидан кейин, тўққиз министрдан иборат янги ҳукумат тузган. Бу министрларнинг тўрттаси король оиласи аъзоларидир.

Аммон радиосининг маълумотларига қараганда, янги ҳукумат бошлиғи вазифасини ўз зиммасига олган король Сауд шаҳзода Мухсин ибн Абдулазизни ички ишлар министри, шаҳзода Муҳаммад ибн Саудни мудофаа ва авиация министри ҳамда Иброҳим Ассувоилни ташқи ишлар министри этиб тайинлаган.

Шаҳзода Файсалнинг истеъфо беришига ички сиёсат масалалари, молия ва иқтисодий проблемалар, шунингдек Саудия давлати ташқи сиёсатининг баъзи масалалари юзасидан у билан король Сауд ўртасида мавжуд бўлган жиддий ихтилофлар сабаб бўлган.

БИЛДИРИШ

Тошкент кечки марксизм-ленинизм университетининг дирекцияси маълум қиладики, университет тингловчилари учун сиёсий маориф уйи (Сталин кўчаси 37- уй)да ҳар ҳафтанинг қуйидаги кунларида кундуз соат 5 дан 8 гача консультациялар ўтказилади:

ДУШАНБА — Сиёсий иқтисоддан, консультант — иқтисод фанлари кандидати А. М. Мамедов.

ЧОРШАНБА — КПСС тарихидан, консультант — тарих фанлари кандидати С. Н. Бергер, фалсафадан — консультант старший ўқитувчи В. С. Никитченко.

ПАЙШАНБА — Саноат корхоналари экономикаси, консультант — старший ўқитувчи Т. К. Толманова.

Телевизор экранида

24 ДЕКАБРДА

18.00 — «Қизил галстук» телевизион журнали. (Ўзбек тилида).
18.35 — Рус тилида спорт эшиттириши.
18.55 — Сўнгги ахборот.
19.15 — Ўзбек тилида «Ҳаётининг мақсади» деган бадиий фильм.
20.40 — СССР халқлари куйларидан концерт.
21.30 — Киноповесть — «Синов муддати».

Редактор ўринбосари **М. ҚОРИЕВ.**

Тошкентнинг томоша залларида

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 25/XII да эрталаб **Хореография билим юртининг концерти**, кечқурун **Аида.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 25/XII да эрталаб **Имон**, 24, 25 да кечқурун **Ҳамза.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА 24/XII да **Равшан ва Зулхумор**, 25/XII да **Ватан ишқи.**

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 26, 27, 29/XII да **Ўзбек ашула, рақс ва музика кечалари.**

Бир қиз қиссаси — НАВОИЙ номли, «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Капитан Дабач — «СПУТНИК» (2- залда), «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурну).

Қўлга тушмаган — ўғри эмас (француз кинокомедияси) — «ИСКРА» (кундуз ва кечқурун).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
Бугун ва ҳар куни
РСФСРда хизмат кўрсатган артист
ЮРИЙ ВЛАДИМИРОВИЧ
ДУРОВ
ГАСТРОЛЛАРИ
Томоша кеч соат 7 яримда бошланади.
Якшанба куни 3 марта томоша кўрсатилади: кундуз соат 12, 3 ва кеч 7 яримда.

ОБУНА

«Союзпечать» бўлимларида, алоқа конторалари, бўлимлари ва агентликларида, шунингдек ўқув юртлари ва муассасалар, фабрика, завод, колхоз, совхоз ва РТСлардаги жамоатчи матбуот тарқатувчилар томонидан

қабул қилинади.

Обуна баҳоси:

бир йилга — 52 сўм 80 тийин,
олти ойга — 26 сўм 40 тийин,
3 ойга — 13 сўм 20 тийин,
1 ойга — 4 сўм 40 тийин.

ОБУНА ҚАБУЛ ҚИЛИШНИНГ ОХИРГИ МУДДАТИ — 25 ДЕКАБРГАЧА.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Редакциямизнинг АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси 26. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Коммутатор — 26334 ва 33262 орқали: Партия турмуши бўлими — 140, Пропаганда бўлими — 34808, 136. Совет қурилиши бўлими — 136. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040. 135. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040, 135. Саноат ва транспорт бўлими, Маданият бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156. Маҳаллий ахборот бўлими — 29040, 50. Секретариат — 34808, 115, Эълонлар бўлими — 28142.

Р 14221. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. А. 1942.